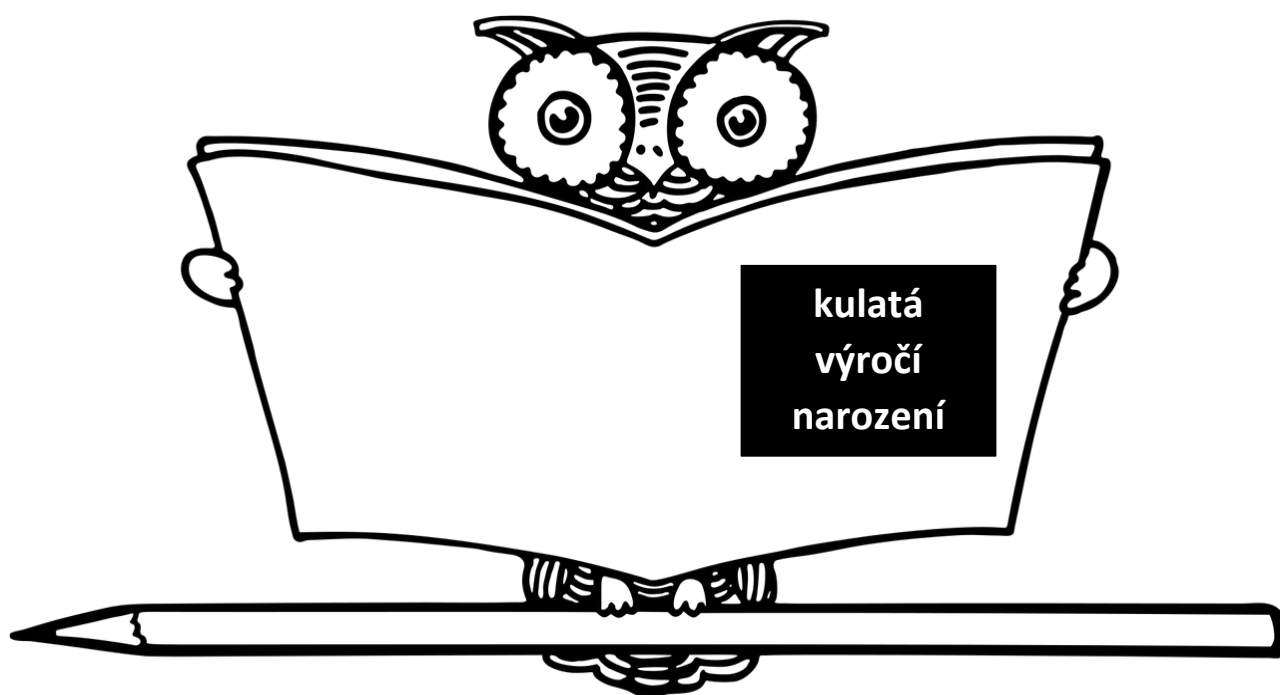

PROČeštinu 1/2021

literární výročí 2021

Tak jako každý rok i ten letošní přinesl řadu literárních výročí. Proto má toto číslo časopisu jediné téma – ohlédnutí za kulatými výročími narození autorů a autorek české i světové literatury, kteří se narodili v roce končícím jedničkou.

Časopis pro každého, kdo má rád češtinu
nebo ho baví přemýšlet a luštit.

www.procestinu.com

Letošní číslo časopisu PROČeštinu je věnováno literárním výročím. Celá řada autorů a autorek české i světové literatury se narodila v roce, který končí jedničkou. Některé z nich připomínají následující stránky. Že všechny autory neznáte? Nevadí, třeba vás to inspiruje k vyhledání dalších informací o nich nebo objevíte knihy, které by stály za přečtení.

Proust
Jirásek Baudelaire Mandelštam Jones
Flaubert Gellner
Aškenazy Golding Hanka
H. Mann Dürrenmatt Budovec
H. Miller Mitosz
Karásek La Fontaine Seifert
Erben Zeyer W. Miller Halas
S. Zweig A. Mrštík Grögerová Morgenstern
Hora Dostojevskij Koniáš
Bulgakov Scott Balbín Glazarová
Dreiser Havlíček Lem
Thackeray

PROČeštinu

časopis pro každého, kdo má rád češtinu

vychází v elektronické podobě;

dostupné z: www.procestinu.com; kontakt: broz@procestinu.com

Užití časopisu i jeho kterékoli části ke komerčním účelům je možné pouze s písemným souhlasem vydavatele.

© František Brož

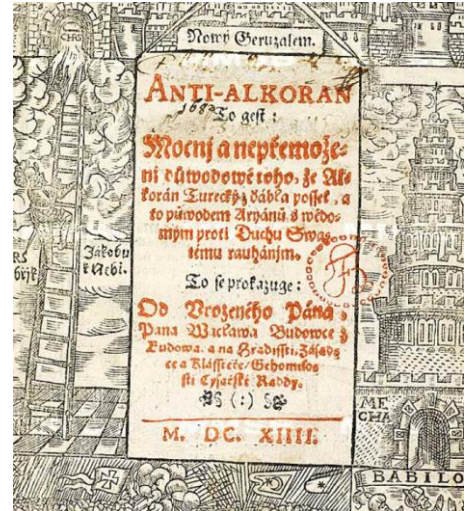
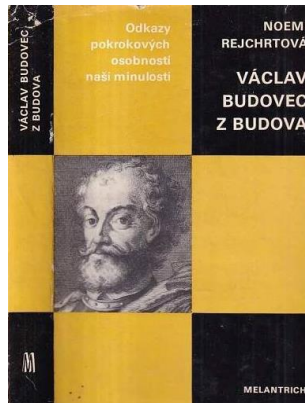
ilustrace: pixabay.com

číslo 1, vychází v prosinci 2021

470 let od narození

28. srpna 1551 se narodil **Václav Budovec z Budova** († 1621), významná postava českého stavovského povstání, diplomat, cestovatel – a také spisovatel. Jeho život skončil popravou na Staroměstském náměstí před čtyřmi sty lety.

¶ Kdoby prve gak žiw, žiwého Beránka ani Wlka newiděl/ než toliko malowaného / a potom žebý to obě očíť žiwé spatřil/ ten takowý mohlby y hned sméle řícy, hledjc na obě / které z těch zwjrat Beránkem a které Wlkem gest. Tak y tuto z tohoto Duchu Swatého wymalowanj Krysta y Antykrysta dšiwé nežli sau se oba zgewili / giž nynj owšsem řdnž asau se zgewili, poznati se můžc ten Beránek newinný
1. Petr 1. Skut: 20. Krystus Pán před wěky ř zabiti předřizcný/ a ten Wlk hl-tawý stádo Páně hubicý. Ačkoli pak ten Wlk Wlchom met gakž neyprwónějši ffigúra wklázala, owčjm rauchem to- tiž Starým a Nowým Zákonem swé básně přikryti chtěl / ale že gest Wlkem a ne Beránkem/ to gest giž odemne y tém neyhlauptějšim mocně prokázáno.

(http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=AIPDIG-MZKB__ST1_0024_9694170TF0-cs#search)

3. prosince 1621 se v Hradci Králové narodil **Bohuslav Balbín** († 1688), významná osobnost českého baroka, jezuitský kněz, který se ale vymyká zažitému tradičnímu vnímání jezuitů jako těch, kdo se snaží o germanizaci střední Evropy. Balbín patřil ve své době k výrazným zastáncům češtiny, zejména Rozpravou na obranu jazyka slovanského, zvláště pak českého. Rozpravu vydal tiskem až František Martin Pelcl v roce 1775.

Že jazyk slovanský jest prvotní, a při prvním zmatení jazykův původem a vnuknutím božím povstal, pochybovati nelze; že se neslil z jazykův cizích, dokazují souhlas mužův nejučenějších, rozšířenost jazyka, sousedství Sarmatska s Asií, kdež se snůška jazykův nejprve počala; to dokazuje čistota a dávná, původní, sama sobě dostačující ryze jazyka toho. Bohumil Raynaudus, muž za našich dob v každém oboru vědy veleslavný, ve své chronologii (Sv. XI. ad A. M. 208.) klade jej na čtvrté místo mezi všemi jazyky světa; praví: „Stalo se rozdělení jazykův na sedmdesát dva, kteréž pocházejí od sedmi matek, hebrejštiny, řečtiny, latiny, slovanštiny“ atd. Také v Bibliothéce Vatikánské (rozumím tím knihu velmi učenou „Bibliotheca Vaticana“ v Římě vydanou, kteréž nyní bohužel nemám po ruce) dokazuje se to vyčtením všech národův v Asii a v Evropě, kteříž užívají a užívali jazyka slovanského, dále jich starobylostí a jinými důvody.

[...]

Abych sám pomlčel o rozsáhlosti jazyka slovanského, kteráž větší jest, než každá říše (snad mimo Čínu), slyšme Petra Revu, muže velmi slavného. „Země slavonská (mluví o Slavonii uherské — v. centur. 7. rer. Ungaricar. —) patří nyní dílem Uhrům dílem Benátčanům a leží nad Sávou a Drávou, kteréž ji svlažují. Jazyk slavonský čili illyrský nyní ze všech nejdále sahá; neboť se vidí, že rozprostírá se od moře Jaderského až k okeánu ledovému; jeho totiž užívají Istriánci, Dalmatinci, Chorvati, Slované uherští, Bosňáci, Čechové, Moravané, Slezáci dávní a Lužičané, Vendové, Poláci a jich provincie velmi rozsáhlé, Litvané, Rusíni, jistá část Prus, obyvatelé Skandinávie, Rusové (Moskované), daleko široko panující, rovněž i Bulhaři a mnoho jiných krajin až po Cařihrad tak, že na celém světě není jazyka, kterýmby více národův a kmenův osloviti mohl, změniv jen nářečí.“ Tolik Reva. To všecko vysvítá z prvního pohledu na mapy zeměpisné; neboť obrátíš-li zřetel od Čech začínaje skrze Slezsko, Polsko, Mazovše až k téměř pod severní točnou ležící Nové Zemi a Zlaté Babě, kterážto obě slova jsou slovanská a znamenají modlu, pak skrze všechny ty velmi rozsáhlé končiny Moskovánův a Tatarův Perekopských, kteříž slovansky mluví, Cařihradem dále skrze Bulharsko, Srbsko, Bosnu, Valašsko, Uhry, Dalmatsko, Chorvatsko, Illyrsko, Benátsko: kolik, prosím, tisíc tisícův napočteš? Týž Reva na jiném místě, ne taktéž pravdu, na jisto uvádí, řka: „Jazyka slovanského povědom byl Aleksandr Makedonský; neboť v bitvě proti Dareiovi Illyry a Thráky jich řečí k udatnosti napomínal, jak se zmiňuje Justinus v knize 2.“ Jisto jest, jak čteme u téhož Justina, že když utíkal před Porem, žil ve vyhnanství u krále Illyrského a potom k samému národu slovanskému (jejž nejednatnějším nazývá), list učinil, kterýž tam Reva podává a již mnohem dříve Hájek podal v kronice české. Toto níže řečené ani vyvraceti ani tvrditi nemám v oumyslu, zvláště hledí-li se k letopočtu, dávámť to na dobré zdání čtenáře soudného; toliko to pevně stůjž, že málo který z ostatních jazykův možno porovnávat se slovanským co do rozsáhlosti území a množství národa. Kniha „Bibliotheca Vaticana“ vypočítává velmi mnoho jmen národův, kteříž užívají jazyka slovanského, a připojuje, že není jazyka zdomácnělejšího u Turkův, kteříž jej nazývají jazykem dvorským, královským a císařským, poněvadž, jako u našich dvorův vlastina, neb franština, tak při dvoře velikého Turka (Sultána) všickni přední pánové, bašové, vezíři a správcové zemí libují si v jazyku slovanském.

(https://cs.wikisource.org/wiki/Rozprava_na_obranu_jazyka_slovansk%C3%A9ho,_zvl%C3%A1%C5%A1t%C4%9B_pak_%C4%8Desk%C3%A9ho/%C2%A7._XII.)

Video s krátkým shrnutím Balbínových děl najdete zde:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/5105-bohuslav-balbin>

400 let od narození

8. července 1621 se v Château-Thierry narodil francouzský spisovatel **Jean de la Fontaine** († 1695), proslavený zejména bajkami. Připomeňme si některé z nich:

Žába

Žába spatřila pasoucího se býka velké krásné postavy. Sama jsouc postavy nepatrné počala mu záviděti jeho velkost, i jala se nadýmati se, nafukovala se a všemožně se namáhala, aby býku co do velkosti se vyrovnala. Nejsem ještě dost veliká? tázala se sester svých při každém nafouknutí. Ne! Ještě ne? ptala se opět. Ó ještě dlouho ne! A žába nepřestala nadýmati se, až pukla. Takých bloudů svět je plný: v silách svých ač nepatrný, jiné hledí předstihnouti, sám až musí podlehnouti.

Sněm myši

Byl jednou kocour jménem Rodilar, velký nepřítel myši; hubil je tak, že nebylo ani jediné viděti. Ubohá zvířátka zalezla do svých děr, kde žila v nedostatku potravy; kocour Rodilar byl pro ně pravým ďáblem. Jednou vyšel si kocour za svou milou na střechu a tam s ní se bavil. Toho myši použily a sešedše se ve tmavém koutě radily se, kterak by kocoura se zbavily. Předseda, starý to moudrý myšák, pravil: Není jiné pomoci než zavěsit na krk nepřítele našeho rolníčku; jak se bude blížit, varovný hlas rolníčky se ozve, a my uprchneme. Návrh jeho s radostí byl přijat, šlo toliko o to, kdo by rolníčku měl kocoura na krk přivést. Ten řekl, že nebude tak hloupý, onen se vymlouval, že by to nedovedl, jiný naprosto to odepřel, zkrátka nikdo nechtěl kocoura do drápů padnouti. S tím se shromáždění rozešlo bez pořízení. Takých schůzí bývá zhusta, kde řečí, křiku mnoho, však skutek utek.

Kůň a jelen

Za pradávných časů byl kůň svobodným zvířetem; neznalť sedla, uzdy, postraňků a ostruh, ni vozu a těžkých nákladů, neb toho tenkrát člověku k žití nebylo třeba. Tu stalo se, že zneprátelel se hřebec s jelenem a chtěl ho stíhat; ale jelen byl jako střela a kůň nemohl ho dohonit. I uchýlil se ke člověku s prosbou, aby mu pomohl jelena potrestat. Muž byl mu po vůli, vložil na koně sedlo, uzdu a třemeny, a vyhoupnuv se na něj pronásledoval jelena; brzy ho dostihl a oštěpem usmrtil. Kůň vzdával vřelé díky svému mstiteli a chtěl zas do lesa se vrátit. No tak, řekl muž, já tě pomstil, nuže služ mi za to; mohu tě teď potřebovat, a tobě dobře u mne se povede! A již vedl koně do stáje, která se stala jeho vězením. Ach, ach, vzdychal kůň, proč byl jsem tak pomstychtivý, teď pozbyl jsem za to svobody! Bylo pozdě, zahynul v otroctví. Ať pomsta sebe více těší, přece jest příliš draze vykoupěna, dán-li za ni statek, bez něhož vše ostatní ceny nemá.

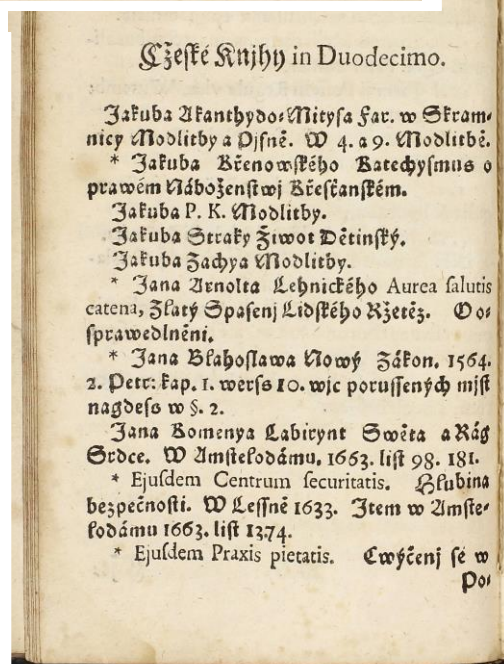
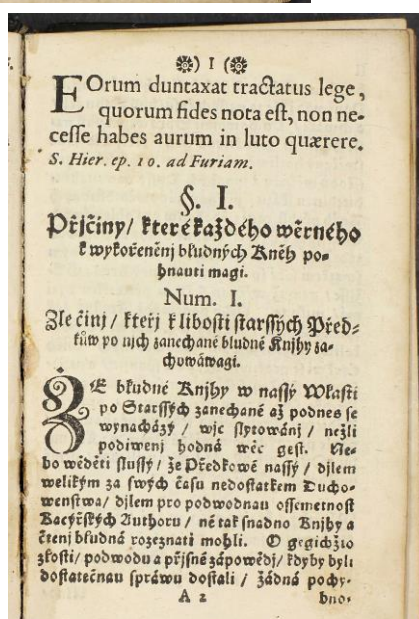
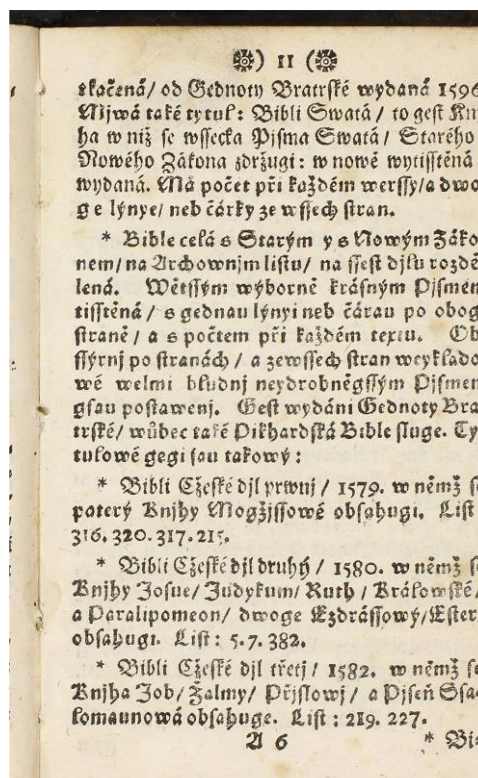
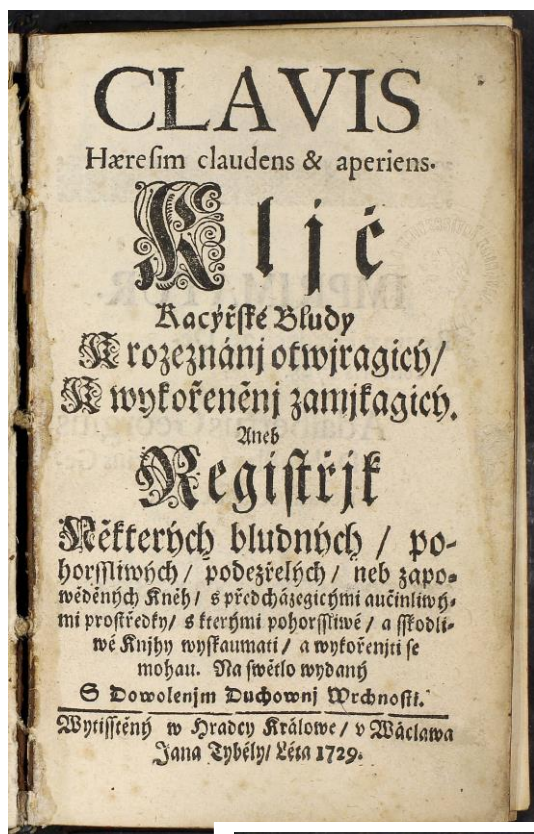
Lev a myslivec

Lovci ztratil se pes z výtečného plemene, a on měl podezření, že jej lev zadával. Hledaje stopu tohoto spatřil pastýře. Milý příteli, chlubitě ho oslovil, pověz mi, známo-li ti, kde zdržuje se lev, jenž mi psa mého ulovil, abych potrestal jej za jeho drzost. Jdi jen směrem k tomu kopci, řekl pastýř, a nalezněš ho. Já odvádím mu každý měsíc beránka a volně procházím se po horách i v údolích, jak mi libo, a žiju v pokoji. Sotva dořekl, objevil se ohromný lev a blížil se rychlým krokem. Jakmile jej uzel chlubka lovec, hned se dal na útěk a takto boha prosil: Ó Joviši, rač mi ukázati úkryt bezpečný, jenž by mě zachránil. Pravá statečnost objevuje se v nebezpečí skutečném.

Tyto i další autorovy bajky najdete zde: https://docplayer.cz/11295938-Text-dila-jean-de-la-fontaine-bajky-publikovaneho-mestskou-knihovnou-v-praze-neni-vazan-autorskymi-pravy.html#show_full_text

13. února 1691 se narodil v Praze **Antonín Koniáš** († 1760), známý spíš jako pater Koniáš. Jezuitský kněz a spisovatel, proslavený v českém nekatolickém prostředí jako ničitel knih. Horlivý misionář, který chtěl vymýtiti kacířství, je proto hodnocený velmi rozporně, zejména katolíci totiž oceňují jeho tvorbu literární.

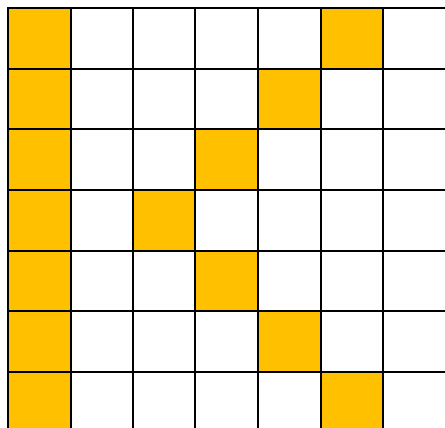

Text celého díla najdete zde: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:57d88318-b6e5-426d-9346-6259c4e332e3?page=uuid:d1f17c42-8675-49cc-80d8-bed91c4a8b85>

250 let od narození

15. srpna 1771 se v Edinburghu narodil skotský spisovatel, pokládáný za zakladatele historického románu, sir **Walter Scott** († 1832).

V tajenkách najdete názvy některých Scottových románů.

španělský spisovatel (Francesco de, 1580-1645)

jihoamerický stát

román z období vlády
Ludvíka IX. ve Francii

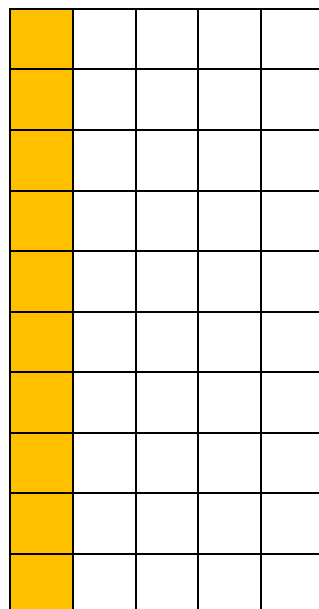
druh střešní krytiny

notorický alkoholik

tatarský biftek

meteorologický jev týkající se teploty vzduchu

substituce

německy píšící prozaik Franz

román z období vlády
královny Alžběty I.

český tvůrce kapitána Exnera Václav

česko-americký autor příběhu o bratrech Mašínech Jan

norský dramatik Henrik

první americký nositel Nobelovy ceny za literaturu Sinclair

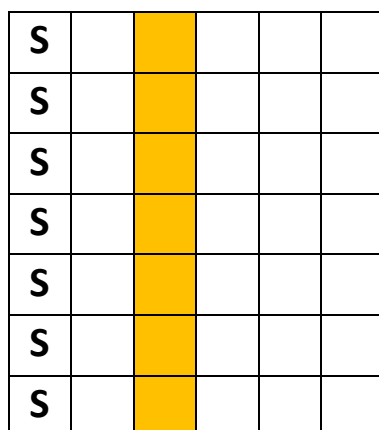
australský nositel Nobelovy ceny za literaturu Patrick

český autor Čítanky jaro Jiří

pražský německý básník Rainer Maria

francouzský básník a dramatik Tristan

český spisovatel 19. století Vítězslav

slintat

román z doby vlády
Richarda Lví srdce

obemknout, stisknout

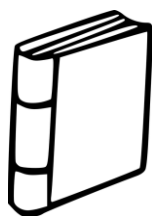
skácet

sejmout, dál dolů

obstarat, získat

zastřelit zvěř

spojit lepením

230 let od narození

10. června 1791 se v Hořiněvsi narodil spisovatel, jazykovědec, literární historik, archivář, slavista, editor, překladatel, knihovník **Václav Hanka** († 1861), jehož ale téměř všichni vnímají jako falzifikátora spjatého s Rukopisy královédvorským a zelenohorským.

V tajence najdete název jednoho z Hankových jazykovědných děl.

			Y	fajfky
			Y	hrníčky
			Y	sportovní organizace
			Y	děvčata
			Y	anglická mince
			Y	závazky
			Y	dřívější nádoba na praní a koupání
			Y	tenké kovové pláty
			Y	vulkány
			Y	neshody
			Y	malé žíly
			Y	stavby přes řeku
			Y	šumivé nápoje
			Y	severoněmecké město
			Y	vítězství
			Y	velké hromady slámy
			Y	ptáci s modrými pírkami
			Y	zbytky ztroskotaných lodí
			Y	části automobilů
			Y	architektonické prvky
			Y	město u Máchova jezera
			Y	oblaka

Téhož roku se narodil také rakouský dramatik Franz Grillparzer, francouzský dramatik Eugène Scribe či slovenský spisovatel Ján Chalupka.

Videa a pracovní list k Václavu Hankovi najdete zde:

<https://edu.ceska televize.cz/kolekce/vaclav-hanka?vsrc=video&vsrcid=rukopisy>

210 let od narození

7. listopadu 1811 se v Miletíně narodil jeden z velkých autorů české literatury 19. století **Karel Jaromír Erben** († 1870), významný představitel národního obrození a zároveň literárního romantismu.

Ve skryvačkách najdete názvy básní tvořících Erbenovo vrcholné dílo – Kytici.

- 1) PO NÁVRATU ZE ZÁMOŘÍ SE JAROMÍR JÁGR ZASE PROHÁNÍ PO KLADENSKÉM STADIONU.
- 2) ZNÁMÝ FOTBALOVÝ TRENÉR VRBA SE PO ZAHRANIČNÍM ANGAŽMÁ VRÁTIL DO NEJVYŠŠÍ ČESKÉ SOUTĚŽE.
- 3) VE STAROVĚKU SE MLUVILO O NĚKOLIKA SIBYLÁCH, PRVNÍ TAKOVÁ VĚŠTKYNĚ PŮSOBILA V DELFÁCH.
- 4) NEJEDNÉ DOMÁCNOSTI DOKÁŽE ZNEPŘÍJEMNIT ŽIVOT VODNÍ KÁMEN.
- 5) CELÝ ŽIVOT BYL OPATRNÝ, ABY SE NEZRANIL, NAKONEC HO ALE DCEŘINA KLETBA DOSTIHLA.
- 6) PRO ZIMNÍ DOVOLENOU PO DLOUHÉM VÁHÁNÍ ZVOLILI EGYPT JAKO NEJLEVNĚJŠÍ VARIANTU.
- 7) PROŠLI JSME PRODEJNU DOMÁCÍCH SPOTŘEBIČŮ OD TELEVIZORŮ AŽ PO LEDNICE, ALE BEZ NÁPADU, CO BYCHOM MĚLI KOUPIIT.
- 8) VÍKEND BYL PRO HOUBAŘE NEZVYKLE ŠTĚDRÝ, DEN V LESE ZNAMENAL NASHROMÁŽDĚNÍ ZÁSOB NA CELOU ZIMU.
- 9) ČEKALI JSME MARNĚ NA OBJEDNANÉ ŘEMESLNÍKY, TI CELOU DOBU ZATÍM SEDĚLI V NEDALEKÉ HOSPODĚ.
- 10) TOHLE MÍSTO KE SPANÍ JE MARKOVO, TOHLE ZÁHOŘOVO, LOŽE SI PÁNOVÉ PŘIPRAVTE SAMI.
- 11) NECHALI JSME CELOU PLOCHU MEZI BOROVICEMI A OSTATNÍMI STROMY HOLOU, BEKYNĚ MNIŠKY SE TÍM NIJAK ZMÁST NENECHALY.
- 12) TEN BÉŽOVÝ STOLEČEK PAMATUJE JEŠTĚ DOBY SVATEBNÍ, KOŠ I LEHÁTKO JSOU ALE Z POZDĚJŠÍHO OBDOBÍ JEJÍHO ŽIVOTA.
- 13) NA POSLEDNÍM MISTROVSTVÍ BYL ZLATÝ, KOLO VRATISLAV ALE NEPOVĚSIL NA HŘEBÍK ANI POTOM.

Téhož roku se narodili také kritik a publicista Jakub Malý, americká prozaička Harriet Becher Stoweová, francouzský prozaik Théophile Gautier či slovenský jazykovědec a básník Michal Miloslav Hodža.

210 let od narození

18. července 1811 se v Kalkatě narodil anglický realistický prozaik a publicista **William Makepeace Thackeray** († 1863).

Po vyškrtání všech výrazů zbude v osmisměrce 15 písmen, která čtena po řádcích tvoří tajenku – název klíčového autorova románu.

V	L	A	D	I	S	L	A	V	J	P	Y	L	E	N	A	D	R	A	D
O	E	T	A	T	O	A	B	E	R	A	N	I	D	L	O	A	D	O	K
Š	O	N	O	K	J	A	L	V	D	O	V	Á	Z	R	N	O	P	Í	L
E	P	P	E	M	K	M	O	A	Ý	A	B	R	R	I	R	R	N	E	O
N	A	A	O	Z	A	K	R	O	M	Ě	Ř	Í	Ž	Í	O	Ž	P	Í	B
E	R	R	N	D	U	H	O	V	K	A	M	Í	Ř	V	E	O	Ž	K	Á
B	D	A	M	Ě	A	E	A	U	A	I	N	P	O	P	P	A	E	S	S
A	A	L	D	Z	L	K	L	V	Z	A	R	D	U	A	R	I	N	L	A
T	T	E	U	O	Á	S	O	A	K	E	K	O	R	D	S	O	A	O	K
Y	A	S	D	H	S	T	K	T	B	A	L	K	Á	É	R	K	V	K	N
S	L	Y	O	O	O	T	O	O	A	R	E	N	N	O	Ý	O	Ě	A	O
K	H	S	H	R	N	P	V	K	T	T	A	O	Í	R	O	V	Z	Á	Z
A	U	O	O	S	A	Ě	I	O	A	S	D	D	N	K	A	N	A	D	A
F	R	A	D	A	R	T	C	S	L	N	K	Í	O	R	O	M	A	R	M
T	T	I	A	A	B	A	S	K	I	C	K	O	P	R	E	T	I	N	A

AMAZONKA, BASKICKO, BATYSKAF, BENEŠOV, BERANIDLO, DAKOTA, DARDANELY, DLUHOPIS, DOHODA, DONĚCK, DOPROVOD, DROZD, DUHOVKA, DÝMKA, INDONÉSIE, KANADA, KAZIMÍR, KLOBÁSA, KOPRETINA, KOUZELNÍK, KROMĚŘÍŽ, LABRADOR, LAKÝRNÍK, LOUPEŽNÍK, MORDA, MRAMOR, NÁDRAŽÍ, NÍŽINA, PARKETA, POPEL, POTKAN, PRAVĚK, PROVAZ, PRVOK, PŘÍBOR, PŘÍRODA, RADAR, RADOST, SALAMANDR, SHODA, SKOTSKO, SLOKA, SOJKA, STAROSTA, STOPA, STVOL, SYSEL, ŠPANĚLSKO, TOMAHAVK, TRUHLA, VENEZUELA, VLADISLAV, VLAJKONOŠ, VODKA, ZÁTOKA, ZÁVOD, ZÁZVOR

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	----	----	----	----	----	----

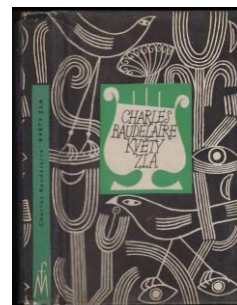
200 let od narození

9. dubna 1821 se v Paříži narodil francouzský básník a kritik **Charles Baudelaire** († 1867), který bývá často označován za prvního prokletého básníka. Jeho básnická tvorba měla zásadní vliv na vývoj moderní poezie.

Básnicko dílo *Květy zla* vyšlo poprvé roku 1857. Téhož roku muselo být na základě soudního rozhodnutí vyřazeno ze sbírky 6 básní. Mezi básně, kterých se to týkalo, patřila také jedna z následujících básní. Která z nich to nejspíše byla?

Alegorie

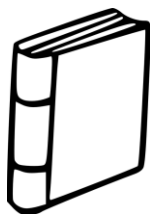
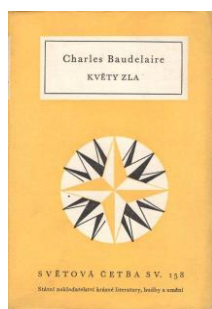
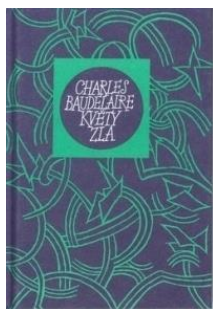
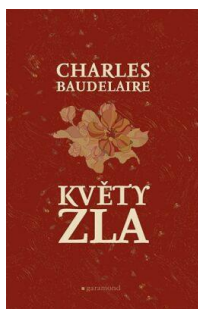
Je širokošíjí ta žena s krásnou lící,
v svém víně nedbale si vlasy smáčejí.
Milostné pařáty i špeluňkový jed
o žulu kůže se jí otupují hned.
Směje se Zhýralství a vysmívá se Smrti,
těm stvůrám, jejichž pěst - jež dopadající drtí -
vždy za svých zhoubných her přec šetří majestát,
jímž hrdě pyšní se to tělo pevných vnad.
Jak bohyně, když jde, jak sultánka, když leží,
v slast věří se žárem mohamedánských kněží
a v náruč, v níž se jí dmou ňadra o překot,
zve svýma očima snad celý lidský rod.
Ví, panna neplodná, a nutná pro běh světa,
že krása, která je v tom jejím těle vkleta,
je přerozkošný dar, jenž po vši mrzkosti
nakonec dobude přec pro ni milosti.
Nic stejně o Pekle, jak o Očistci neví,
a tak, až přijde den, kdy Noc se před ní zjeví,
pohlédne Smrti v tvář jak novorozeně
- bez každé výčitky i záště jdouc vstříc tmě.

Proměny Upírovi

Ta žena, jako had na roštu zmítající se
a ňadra v korsetu si dráždící o kostice,
chrčila ze svých úst dvou jahodových rtů
proud těchto horkých slov se čpěním mošusu:
- "Ó, já mám vlhké rty a znám se v dovednosti,
jak všeho svědomí se člověk v lůžku sprostí.
Vysuším každý pláč na prsech vítězných
a starcům vyloudím na tváři dětský smích.
Ten, kdo v mé nahotě mě zhlédne bez závoje,
má ve mně nebesa, lunu a slunce svoje.
Já tolik z rozkoše, můj drahý znalče, znám,
že v tom, když v náručí již muže objímám,
či dávám zubům v plen svá ňadra v slastné chvíli,
cudná a nestoudná, slabá a plná síly,
jsou s to v té posteli, vši vášní zemdlelé,
se pro mne zatratit i sami andělé!"

A když mi vyssála již morek ze všech kostí
a já se stočil k ní, pln děsné ochablosti,
chtě vděčně zlíbat ji po jejich něžnostech,
neviděl jsem tu nic než hnísem slizský měch!
jat hrůzou, zavřel jsem hned oči v rozechvění,
a když jsem po chvíli je pootevřel zření,
ležely na místě té loutky, z níž šel strach,
jež měla na pohled spoušť krve v zásobách,
jen zbytky kostlivce, jež v zmatku kmitající
skřípaly jako štít či jako korouhvice,
houpané sem a tam zlým vichrem na tyči,
když v zimě za noci v tmách náhle zafíčí.

překlad Svatopluk Kadlec

200 let od narození

31. října 1821 se v Borové u Přibyslavi narodil **Karel Havlíček Borovský** († 1856), další výrazná osobnost české literatury 19. století. Tento literární kritik a satirik je považován za zakladatele české žurnalistiky.

Havlíčkovy Epigramy najdete zde:

<https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/43/08/81/epigramy.pdf>;

nebo se můžete podívat zde:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/9132-havlickovy-epigramy?vsrc=vyhledavani&vsrid=havl%C3%AD%C4%8Dek>

ÚČINKY BĚLOHORSKÉ BITVY

Pokavad se s Čechů
kacířství nesmeklo,
měli v Čechách nebe
a po smrti peklo;
co nám, Ferdinande,
osud poslal tebe,
máme v Čechách peklo
a po smrti nebe.

MEČ A KALICH

Proč byly husitské rvačky? –
Rozhodnout se nimi mělo,
má-li se jíst boží tělo
s omáčkou neb bez omáčky.

LOGIKA A PRANOSTIKA

Měkká kaše, tvrdý kámen,
mnoho vojáků, málo panen;
mnoho čápů, mnoho žab,
nestav svíčku pod odkap.

ZKAŽENÝ KRAKOWIAK

„Karle, již těch hádek nech,“
povídala Fanka,
„buď si Slovan nebo Čech,
jen když nejsi Hanka!“

ETYMOLOGICKÝ

Odkud vzalo – zkouším žáky –
jméno Rakous počátek? –
Od raků, neb oni taky
chodí pořád nazpátek!“

BAJKA POLITICKÁ

Ve Švejcarech v demokratickém kraji,
kde si na republikány hrají,
sed si vedle orla vrabčák smělý dosti,
začímčářiv cosi o rovnosti.
Orel polknul vrabce místo naučení,
že přec nikdy vrabec orlu roven není.

SATIRIK PŘED SOUDNOU STOLICÍ

„Pročpak nepíšeš jako všichni jiní,
pročpak tvé péro černí jen a špiní?“
„Ale, vy páni kritikáři,
vždyť ho namáším v kalamáři.“

Na níže uvedených odkazech najdete videa o K. H. Borovském:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/8143-bozena-havlickuv-pohreb?vsrc=vyhledavani&vsrid=havl%C3%AD%C4%8Dek>

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/5125-brixenske-vyhnanstvi-karla-havlicka-borovskeho?vsrc=vyhledavani&vsrid=havl%C3%AD%C4%8Dek>

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/6786-vysocinou-po-stopach-k-h-borovskeho?vsrc=vyhledavani&vsrid=havl%C3%AD%C4%8Dek>

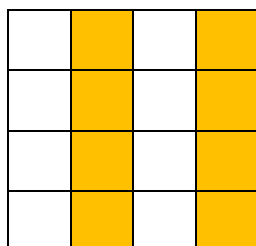
<https://edu.ceskatelevize.cz/video/8144-bozena-posledni-setkani-s-havlickem?vsrc=vyhledavani&vsrid=havl%C3%AD%C4%8Dek>

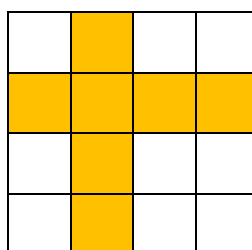
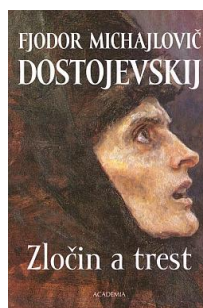
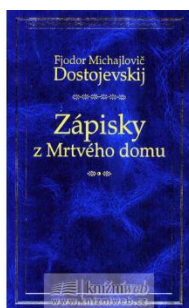
200 let od narození

11. listopadu 1821 (30. října podle juliánského kalendáře) se v Moskvě narodil ruský spisovatel a filozof **Fjodor Michajlovič Dostojevskij** († 1881). Tento představitel literárního realismu je oceňován jako jeden z nejvýznamnějších světových spisovatelů s obrovským vlivem na vývoj moderní prózy.

V tajenkách najdete názvy některých autorových děl.

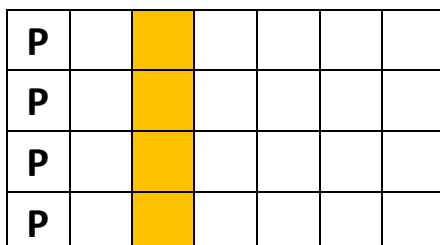

černé tvrdé dřevo
alkoholický nápoj
bývalý český skokan na lyžích
připravovat jídlo v troubě

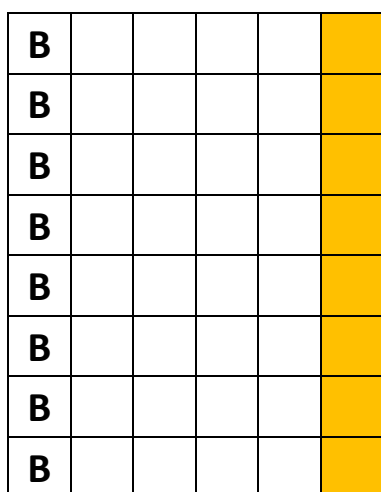
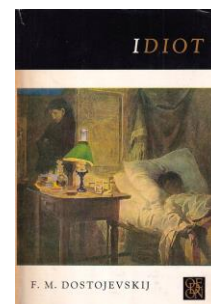

odvětví
???
domestikovaný lichokopytník
bulharské pohoří

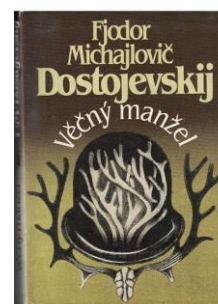
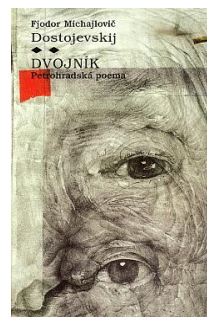
(výrazy se doplňují vodorovně i svisle)

literární útvar s nadpřirozenými jevy
krasobruslařský prvek
deska z voskových buněk
rodiště Otokara Březiny

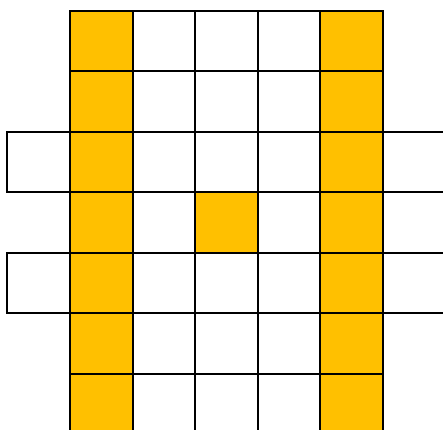
rod zemědělských rostlin
dřívější, původní
českobudějovický pivovar
umělecký sloh
argentinský spisovatel (Jorge Luis)
těžká luxusní látka
malé dítě
hlavní město Kyrgyzstánu

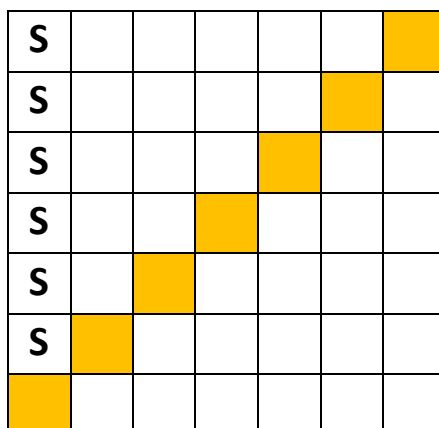
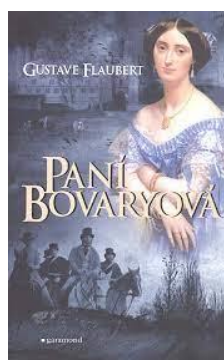
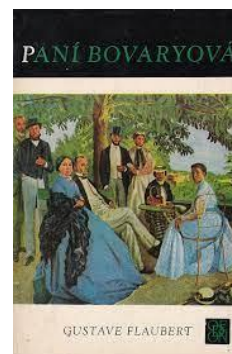
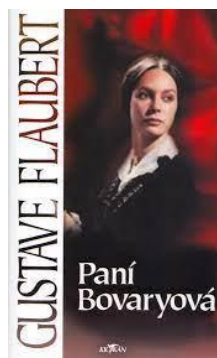
200 let od narození

12. prosince 1821 se v Rouenu narodil francouzský spisovatel **Gustave Flaubert** († 1880). Autor románu *Paní Bovaryová* je vrcholným představitelem literárního realismu.

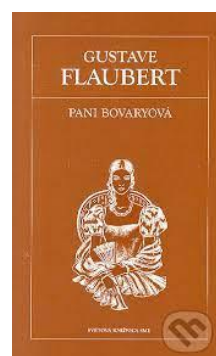
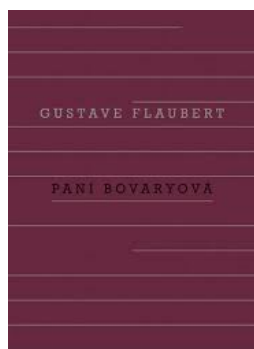
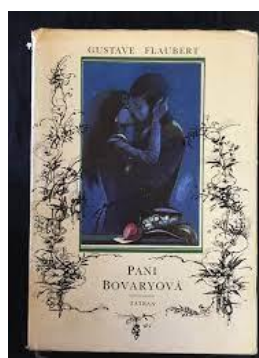
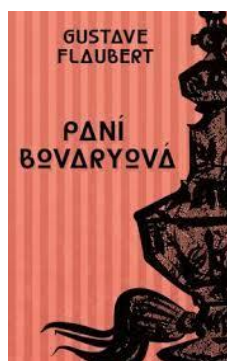
V tajenkách najdete názvy některých Flaubertových děl.

Bezpečnost silničního provozu
zjevné, přímo zúčastněné
ruští tahači lodí
na zadním místě
slovensky punčocha
dostaveníčko
zvracet

dějiště zimní olympiády 1972
střílení
fukar na seno nebo slámu
pražské divadlo
pozemní komunikace
staroindický jazyk
indonéský ostrov

Téhož roku se narodili také polský spisovatel Cyprian Kamil Norwid, slovenský romantický spisovatel Janko Matúška nebo ruští autoři Alexej Feofilaktovič Pisemskij a Nikolaj Alexejevič Někrasov.

180 let od narození

26. dubna 1841 se v Praze narodil český spisovatel **Julius Zeyer** († 1901), příslušník generace lumírovců, který je považován za představitele novoromantické literatury.

V tajence najdete název Zeyerova románu z exotického prostředí.

							Maxim, autor Života Klíma Samgina
							George, autor Holdu Katalánsku
							Henry, autor trilogie Růžové ukřižování
							Harold, autor dramatu Narozeniny
							Louis, autor Basilejských zvonů
							Rudolf, autor Maxipsa Fíka
							Miroslav, autor Martových polí
							Karel, autor libreta Braniborů v Čechách
							Vasilij, autor Červené kaliny
							Bram, autor Dráculy
							Knut, autor Hladu
							Geoffrey, autor Canterburských povídek
							Jan, autor Zpěvů pátečních
							Robert, autor prózy Já, Claudius
							Arnošt, autor Dity Saxové
							Ladislav, autor prózy Jak chutná moc
							Ondřej, autor Ferdy Mravence
							Norman, autor Katovy písně

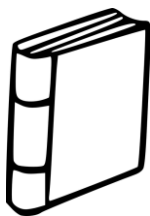
Téhož roku se narodil také dramatik Emanuel Bozděch.

Poznáte, ze kterého Zeyerova díla pochází tato ukázka?

„Vypravím tě tedy do Petrohradu, ke dvoru. Napíše ti list, odporučím tě Naryškiným, našim příbuzným, kteří požívají velké přízně u dvora, a postarám se o tvé potřeby.“

Ondřej měl skutečně velkou chuť seznati ten svět, o němž byl dosud jen slýchal a čítal, a nabídnutí knížete způsobilo mu tedy radost, která se však rychle v žal proměnila, když se byl kníže k panu Lugardonu obrátil a velmi rozpačitě promluvil:

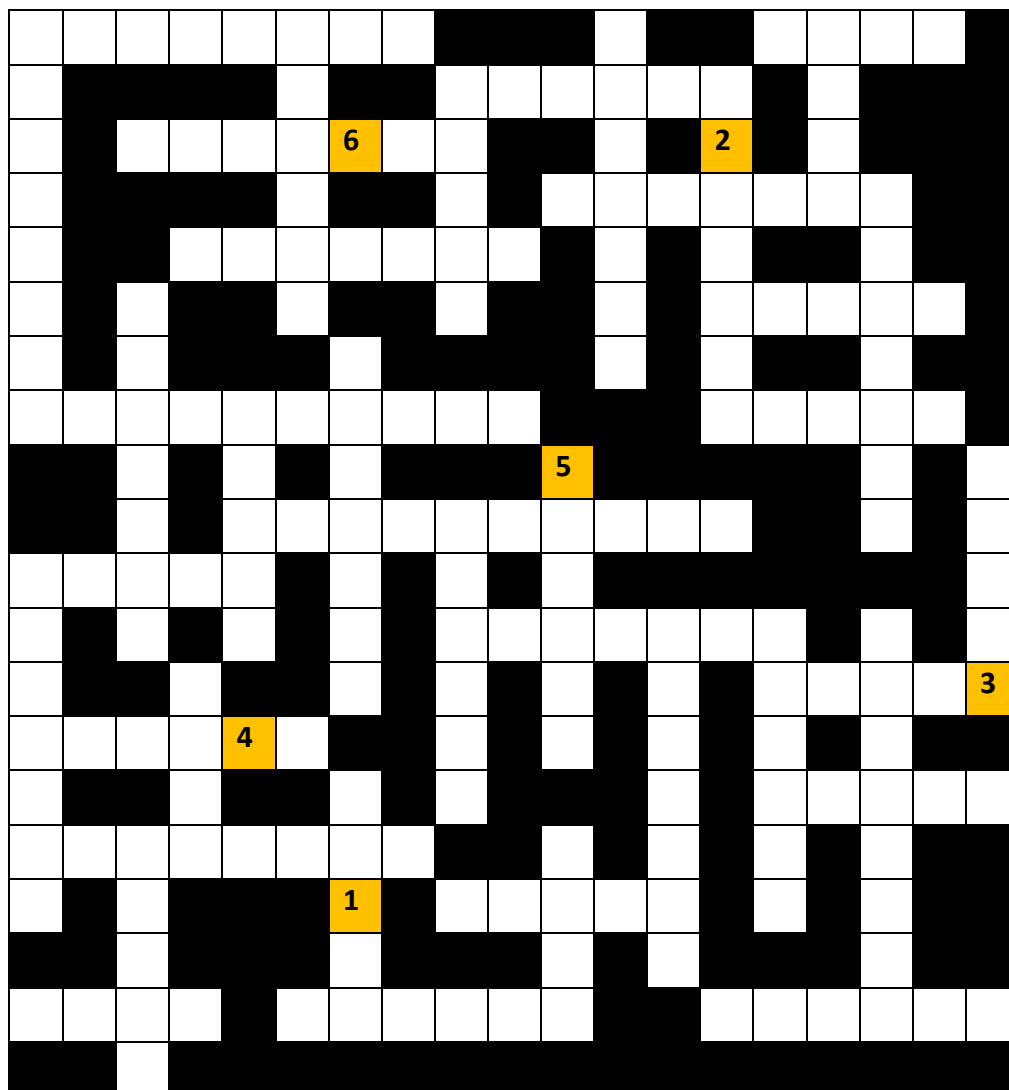
„Nevím, pane, jaké to máte tajné nepřátele, ale obviňují vás, že prý jevíváte myšlenky, kteréž se nesrovnávají s řádem na Rusi panujícím. Dostal jsem zatím jen přátelské pokynutí od gubernátora, abych vám důrazně poradil k odjezdu za hranice.“

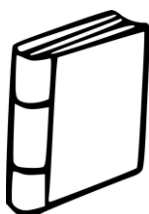
170 let od narození

23. srpna 1851 se v Hronově narodil klasik české historické prózy, český prozaik, dramatik a politik **Alois Jirásek** († 1930). Mezi prvními podepsal Manifest českých spisovatelů v roce 1917.

Po doplnění všech našich měst najdete v označených políčkách tajenku – název Jiráskovy málo známé divadelní hry, která se stala předlohou pro stejnojmenný televizní film z roku 1965.

BENEŠOV, BRNO, CVIKOV, ČERČANY, HLINSKO, JAROMĚŘ, KADAŇ, KLADRUBY, KOLÍN, KOPIDLNO, KOUŘIM, KRNOV, KROMĚŘÍŽ, KUŘIM, KYJOV, LIBEREC, LITOMĚŘICE, MANĚTÍN, MĚLNÍK, MOST, MŠENO, NÁCHOD, OLOMOUC, OSEK, OTROKOVICE, PÍSEK, PŘELOUČ, PŘEROV, RAKOVNÍK, RÝMAŘOV, ŘÍČANY, SKUTEČ, STOD, SVITAVY, ŠTĚTÍ, ŠUMPERK, TÁBOR, TELČ, TŘEBÍČ, VELIM, VOLYNĚ

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

14. října 1861 se v Jimramově narodil **Alois Mrštík** († 1923), bratr Viléma Mrštíka, s nímž napsal divadelní hru Maryša, která je hrána v různých podáních dodnes.

VÁVRA (*vejde a věší pilku na hřebík*).

VÁVROVÁ (*se hřmotem se probírá ve lžičníku a pak nese Vávrovi hrnek se lžičkou*). Chceš bílý nebo černý? Nesu ti černý. –

VÁVRA. Černý mně dej.

VÁVROVÁ (*staví na stůl před něho hrnek*).

VÁVRA (*mlčky sedne a položí čepici na stůl; ochotně*). Sladila's to?

VÁVROVÁ (*sejme cukr s police, přinese na stůl a mlčky přisune k němu*). Zapomněla sem. (*Pak jde zase ke sporáku a sleduje stranou každý jeho pohyb*).

VÁVRA (*míchá lžičkou a srkne kávy*). Od koho je káva?

VÁVROVÁ. Od žida.

VÁVRA. A proč ne ze spolku?

VÁVROVÁ. Měli zavřino.

VÁVRA. Tahle je ztuhlá, nebo co. (*Rychle pije*).

VÁVROVÁ (*jeví nepokoj a neví, jak a kde má stát. Ohlíží se stále po Vávrovi. S nápadným účastenstvím*). Pojedeš na panský?

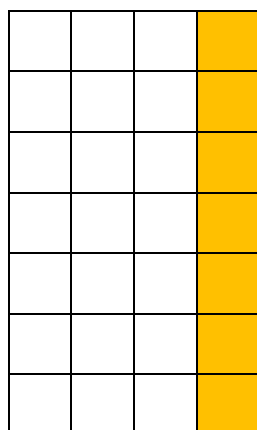
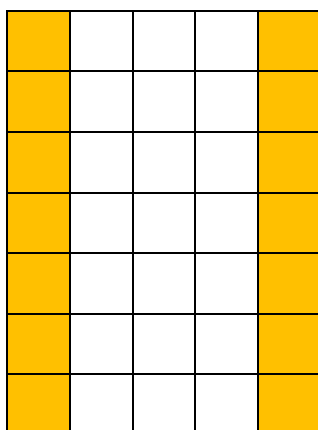
VÁVRA. Na panský. – Proč se ptáš?

VÁVROVÁ. Tak; aby dříví bylo suchý. Včera sme nemohly ani zatopit.

Ukázku jednoho nastudování Maryši i s pracovním listem najdete zde:

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/3124-realisticke-drama-marysa?vsrc=vyhledavani&vsrclid=Mary%C5%A1a>

V tajenkách zjistíte další tři postavy z divadelní hry Maryša.

Castrovo jméno; kopec slámy

chrastí, klestí; moravská metropole

český spisovatel (Michal); ansámbl, chór

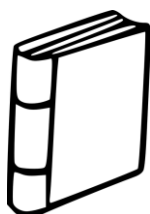
západoslovenské město; Ibsenovo drama

nevoják; cestovatel (Alberto Vojtěch)

Tunguz; nekvalitní, pokleslé čtivo

krkavcovitý pták; slavnostní síň

Téhož roku se narodili také František Serafinský Procházka, Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, italský spisovatel Italo Svevo nebo nositel Nobelovy ceny za literaturu 1913 Rabindranáth Thákur.

150 let od narození

24. ledna 1871 se na dnes pražském Smíchově narodil spisovatel **Jiří Karásek ze Lvovic** († 1951), významný představitel literární moderny přelomu 19. a 20. století.

Po vyškrtání všech výrazů zbude v osmisměrce 11 písmen, která čtena po řádcích tvoří tajenku – dokončení citátu *Fikce je věčná, ...* z autorova románu *Gotická duše*.

H	R	D	L	O	Ř	E	Z	Y	Z	E	Z	O	B	E	N	E	Š	O	V
R	L	E	K	Í	N	L	O	K	Š	E	O	R	E	V	L	O	V	E	R
A	R	A	Z	E	K	Á	V	E	Ř	D	L	N	T	Z	T	E	L	T	A
N	K	E	D	I	V	O	Č	Á	K	U	E	E	O	O	A	I	L	A	T
O	K	V	R	O	D	L	N	O	P	T	K	R	N	F	Č	R	E	O	I
S	I	Ě	A	O	M	E	P	E	V	T	O	V	O	I	O	N	B	A	S
T	K	O	V	R	P	O	N	O	E	T	S	R	N	N	N	R	A	O	L
A	R	O	O	O	E	O	R	C	Á	T	T	A	E	Y	U	A	K	E	A
J	D	E	T	V	R	L	N	N	E	S	K	T	N	K	K	O	L	I	V
I	N	H	N	O	I	A	O	Č	A	R	A	A	Š	Á	L	U	K	I	M
H	I	O	Í	É	M	D	T	T	O	E	Č	I	N	O	H	R	A	A	O
L	L	T	K	O	R	A	A	S	Y	L	E	O	V	I	T	N	R	K	S
A	Y	Ř	R	Ý	N	K	N	L	D	D	N	O	M	E	Č	O	T	D	K
V	C	E	E	G	V	A	A	E	K	E	A	T	K	O	K	K	S	O	V
A	T	S	O	R	A	T	S	O	N	J	E	T	S	O	H	L	A	V	A

AKVAREL, ASTRA, ATLET, BENEŠOV, CYLINDR, ČINOHRÁ, DONÁTOR, DIVOČÁK, DŘEVÁK, HLADOMORNA, HLAVA, HRANOSTAJ, HRDLOŘEZY, JEDLE, JIHLAVA, KABEL, KAČENA, KÁNON, KATASTROFA, KLADIVO, KOKTA, KOSTKA, KROSNA, KRTEK, LHOSTEJNOST, LUPEN, MAROKO, MIHULE, MIKULÁŠ, MIKROFON, MOSKVA, NEBOZEZ, NETVOR, OBRAZ, ODKOP, OLOVO, OTOMAN, OTŘES, PONČO, PRVOK, REVOLVER, REZIDENCE, ROMANCE, ŘÍZEK, SEDLČANY, SOKOLOV, STAROSTA, STAROVĚK, ŠKOLNÍK, TANGO, TENOR, TKANIČKA, TOBRUK, TOČNA, TOPENÁŘ, TRENÉRKA, VELIČINA, VODKA, VODOVOD, VRATA, VRATISLAV, VÝKON, ZDRAVOTNÍK, ZELENINA

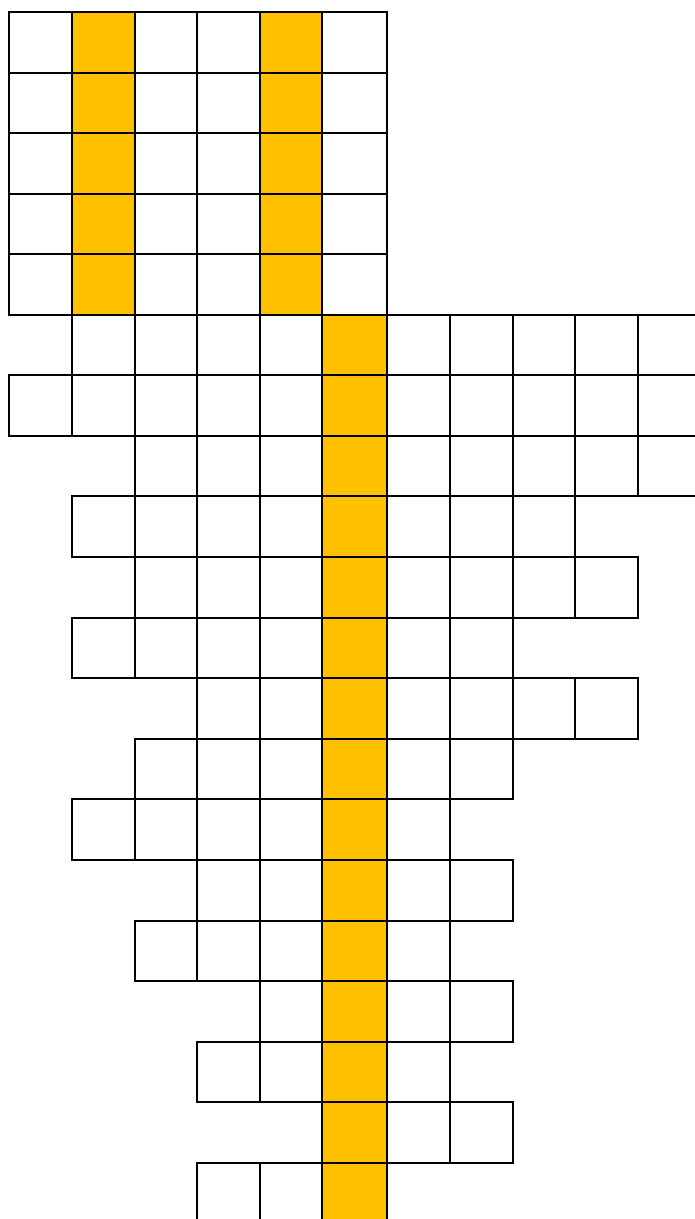
1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	----	----

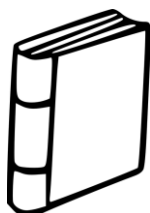
150 let od narození

27. března 1971 se v Lübecku narodil německý spisovatel **Heinrich Mann** († 1950), bratr spisovatele Thomase Manna. V roce 1935 získal československé občanství. Od roku 1940 žil ve Spojených státech amerických. Jeho dcera byla manželkou českého autora Ludvíka Aškenazyho.

V tajence najdete názvy dvou Mannových historických románů ze 30. let 20. století, které mají část názvu společnou.

směs dvou kapalin
jméno matematika Pascala
prodavač párků
rostlina hadí kořen
ubožák, nešťastník
město východně od Prahy
pracovník kácející stromy
opatřit rámem
všednost, bezvýznamnost
krásná literatura
chůzí se o kousek přemístit
nálepka
bájná česká hora
neštěstí, havárie
podzemní část rostliny
jaké množství
vstup
tisícina kilogramu
obyvatel asijského státu
takzvaný

150 let od narození

6. května 1871 se v Mnichově narodil německý básník a publicista **Christian Morgenstern** († 1914), který je považován za předchůdce moderních básnických směrů a prvního představitele německé nonsensové poezie.

Jak si šibeniční dítě zapamatuje jména měsíců

Jaguar
Zebra
Nerz
Mandrill
Maikäfer
Ponny
Muli
Auerochs
Wespenbär
Locktauber
Robbenbär
Zehenbär
(originální znění)

Jelen
Úhoř
Hřebec
Dudek
Majka
Červec
Červotoč
Sršeň
Zajíc
Hříbě
Lenochod
Prasinec
(překlad L. Kundera)

Sněden
úhoř.
Vezem
buben.
Svět ten
čert vem!
Na věnec
lupen.
Lháři,
lži jen!
Tys dopad!
Blázinec.
(překlad J. Hiršal)

zleden
úmor
mřezen
blben
kleten
čertvem
krvenec
trpen
zámří
řitjen
zblitopad
hrozinec
(překlad M. Bureš)

Jelen
Úrok
Přes zem
Buben
Klepem
Čeřen
Červoněc
Prsten
Za tři
Řemen
Psychopad
Sirotčinec
(překlad E. Bondy)

Trychtýře

Zwei Trichter wandeln durch die Nacht.
Durch ihres Rumpfs verengten Schacht
fließt weißes Mondlicht
still und heiter
auf ihren
Waldweg
u.s.
w.
(originální znění)

Pár trychtýřů se lesem šine,
luna jim svítí po pěšině
zúženým tělem
za večera
tíše a
jasně
et
c.
(překlad P. Komers)

Dva trychtýře jdou nocí tmou.
Tělesnou jejich úžinou
protéká měsíc
neustále
na jejich
cestu
a t.
d.
(překlad L. Kundera)

Dva trychtýře se nocí berou.
Zúženou jejich trupu děrou
měsíční světlo
tíše stále
proudí na
cestu
a t.
d.
(překlad E. Bondy)

Dva trychtýře jdou noční tmou.
Těl jejich úzkou skulinou
proudí jas luny
klidně, stále
na cestu
lesem
a t.
d.
(překlad J. Hiršal)

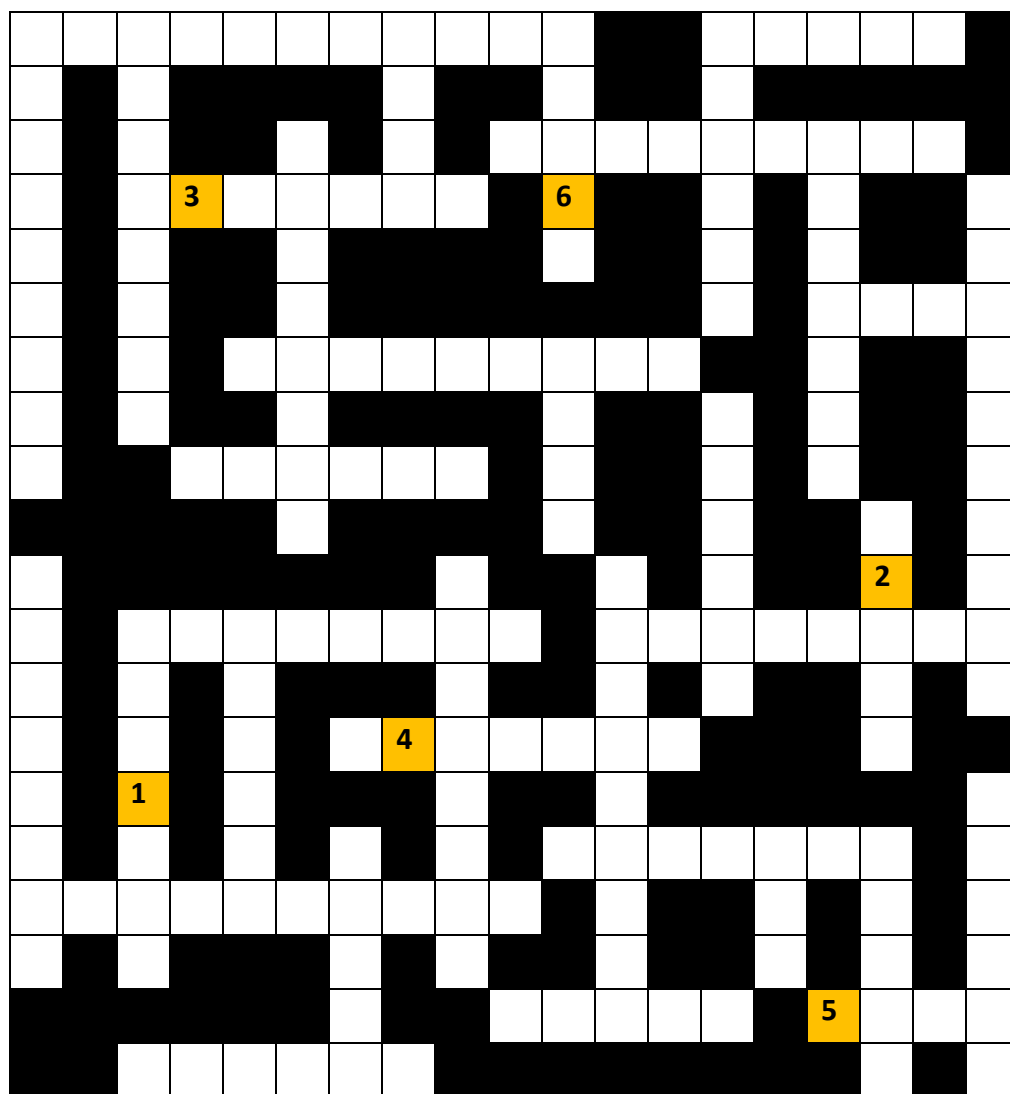
Dva trychtýře jdou noční tmou.
A trupů úzkou průlinou
jim luna slévá
světlo stále
na cestu
lesem
a t.
d.
(překlad E. Frynta)

150 let od narození

10. července 1871 se v Auteuil (dnes součást Paříže) narodil francouzský prozaik **Marcel Proust** († 1922).

Významné postavy Proustova zásadního díla – *Hledání ztraceného času* – vždy připomínají nějakou skutečnou osobnost, se kterou se autor znal. Tak například spisovatel Bergotte má svůj předobraz ve spisovateli, jehož příjmení po doplnění všech francouzských měst najdete v označených políčkách, která tvoří tajenku.

ABBEVILLE, AMIENS, ANGERS, ANTIBES, ARRAS, BAYONNE, BELFORT, BERGERAC, BESANÇON, BORDEAUX, BREST, CAEN, CALAIS, DIEPPE, DIJON, DOUAI, DUNKERQUE, GAP, HAZEBROUCK, LIMOGES, LYON, MARSEILLE, METZ, MONTPELLIER, NARBONNE, NICE, PERPIGNAN, POITIERS, QUIMPER, ROUEN, SEDAN, SEVRES, STRASBOURG, TOULON, TOULOUSE

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

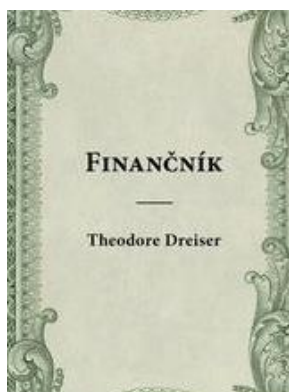
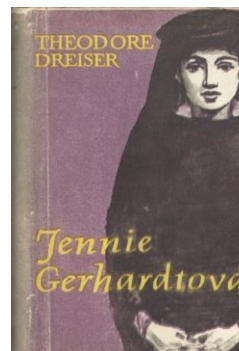

150 let od narození

27. srpna 1871 se v Terre Haute narodil americký prozaik a žurnalista **Theodore Dreiser** († 1945), výrazná osobnost americké literatury první poloviny minulého století.

V tajenkách najdete názvy dvou nejznámějších Dreiserových románů.

italský renesanční básník
angl. chytrý
typ automobilové karosérie
portugalské město
postava z Máchova Máje
kyseliny
cenný papír
prezent

M				
M				
M				
M				
M				
M				
M				
M				

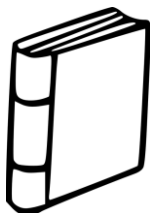
argentinský fotbalista
město u Kokořína
být povinen
zamotávat
znemožňovat
Mohuč
nemluvit
pohybovat očními víčky
oblaka

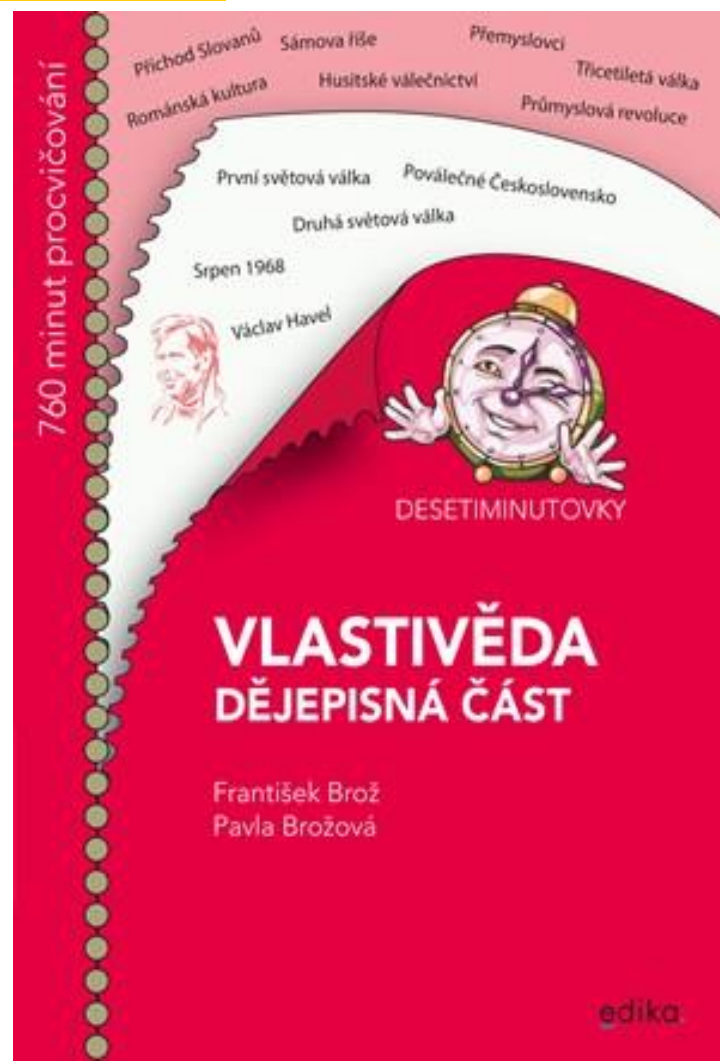
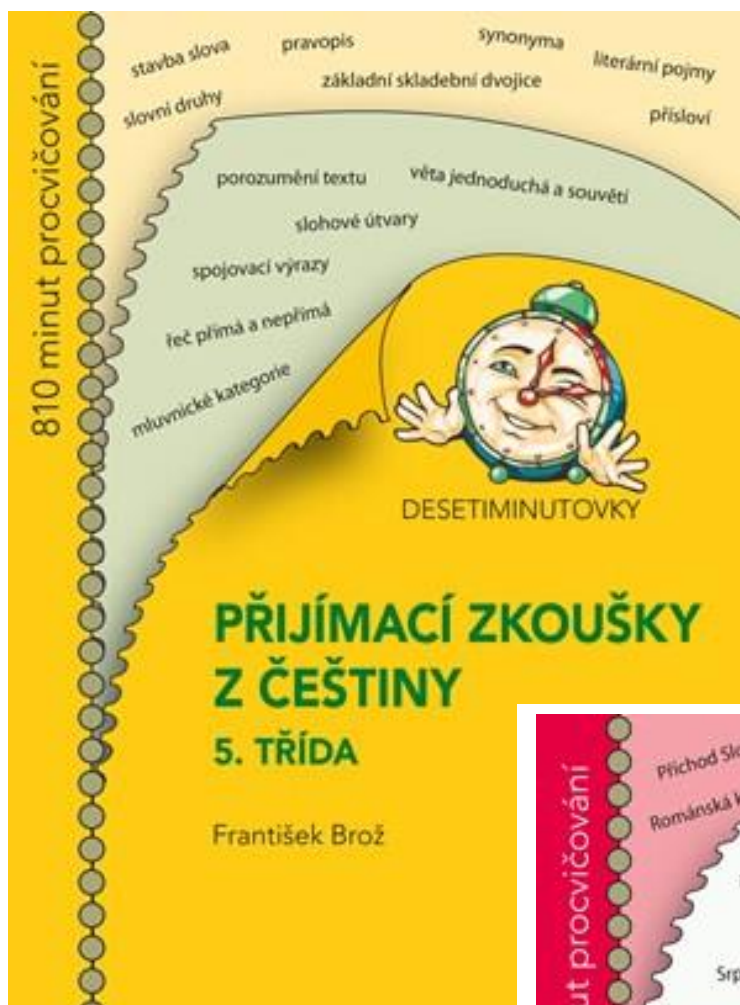
C					

druhá část názvu knihy
jméno herce Delona
zn. českých obkladů
dějiště olympiády 2016
zn. india
automobilová poznávací zn. Španělska

první část názvu knihy

Téhož roku se narodili také dramatik Jaroslav Hilbert, irský spisovatel John Millington Synge, ruský spisovatel Leonid Andrejev, francouzský básník Paul Valéry, americký prozaik Stephen Crane či ukrajinská básnířka Lesja Ukrajinka.

19. června 1881 se v Mladé Boleslavi narodil český básník, prozaik a výtvarník **František Gellner** († 1914), přiřazovaný ke skupině anarchistických buřičů.

Přetékající pohár

Já držím pohár ve své dlani.
Je zpěněný a přetéká.
Já držím pohár ve své dlani,
jenž čeká na rty člověka.

Jenž čeká, zdali víno jeho
se do brázd vyschlých rozlije,
na snivých květech v jiných světech
zda zavěsí své krůpěje.

Jenž čeká, zda se sehnou květy
pod onou tíží ku zemi.
Jenž čeká, zdali jiné světy
rozzáří svými vůněmi.

Já držím pohár ve své dlani,
jenž čeká na rty člověka.
Já držím pohár ve své dlani:
své srdce, které přetéká.

Miluju severní nebe

Miluju severní nebe
bílé a bez citu,
kterým se marně prodírá slunce
chladné a bez svitu.

Miluju severní pláně
se smutkem zavátých cest.
Miluju večerní mlhy
severních velkoměst.

Miluju severní muže
těl těžkopádných a mdlých
s bezradnou, truchlivou touhou
v srdcích tesklivých.

Miluju severní ženy
bázlivě stulené v tmách,
které prožívají své lásky
v snech a vzpomínkách.

Všechny tři básně zhudebněné skupinou Katapult si můžete poslechnout zde:

<https://music.youtube.com/watch?v=Gwne8qpAT1g&list=RDAMVMGwne8qpAT1g>
zde:

<https://music.youtube.com/watch?v=YqeVNa6XOrg&list=RDAMVMYqeVNa6XOrg>

a zde:

<https://music.youtube.com/watch?v=sRwtequ7pgg&list=RDAMVMsRwtequ7pgg>

Všichni mi lhali

Všichni mi lhali, všichni mi lhali,
blázna si ze mne dělali.
Přede mnou citem se rozplývali,
za zády se mi vysmáli.

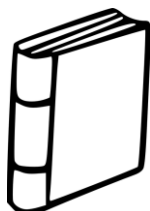
Žurnály, básníci, učenci lhali
po léta za nos mě vodíce,
muži mi lhali, a ženy mi lhaly.
Ženy, ty lhaly mi nejvíce.

Srdce mé stále po lásce prahne,
nikomu však již nevěřím.
Když někdo ke mně ruce své vztáhne,
ustoupím bojácně ke dveřím.

Řek bych, že všechno je ztraceno v žití,
žití je však tak záhadné!
Klidný jsem, mohu-li pivo své píti.
Hořící tabák nezchladne.

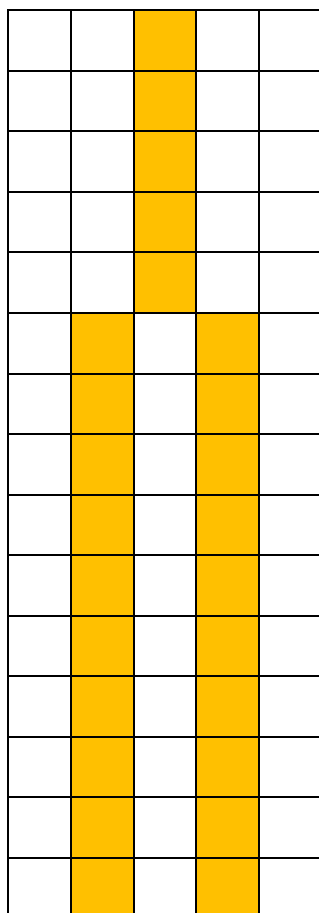
Touha má bloudí těkavě světem,
a já popíjím v úzkých zdech.
Co je mi po tom, budu-li dětem
cestou k domovu na posměch!

Propil jsem peníze, na dluh pít budu.
Šťasten, kdo propije boty své!
Zřím oknem krčmy ven v rozmoklou půdu.
Podzim se stromů listů rve.

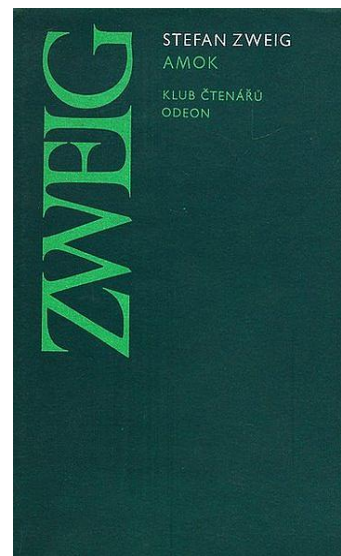

140 let od narození

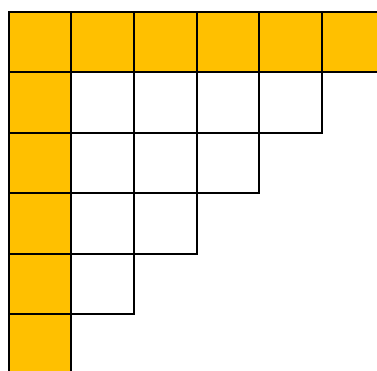
28. listopadu 1881 se ve Vídni narodil rakouský spisovatel **Stefan Zweig** († 1942), jehož tvorbu ovlivnilo přátelství se Sigmundem Freudem. Významnou část jeho díla tvoří životopisné prózy. Názvy některých z nich najdete v tajenkách.

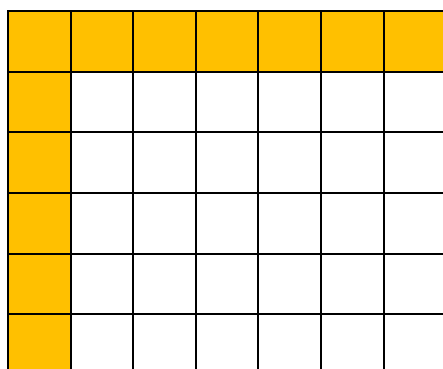
- velký prozaický útvar
- divadelní hra
- hrací list první část obou próz je společná
- stát v Karibiku
- snížení ceny
- obyvatel světadílu
- zeď
- obydlí asijských kočovníků
- Ivan Martin Jirous
- sněžný levhart
- středověká saská dynastie
- člověkem oživená socha
- časopis založený 1834
- parazitické houby
- dábel

nejspíše nejznámější
autorova próza

- tajenka
- brazilský spisovatel
- česká řeka
- tady
- autonomní okruh
- chemická značka uhlíku

- druhá část tajenky – autor prózy Jan Kryštof
- hanácká metropole
- protektorátní ministr školství
- jhoamerická poušť
- ústraní, osamocení
- německý romantický spisovatel

3. ledna 1891 se ve Varšavě narodil ruský spisovatel **Osip Mandelštam** († 1938), jedna z obětí stalinských represí. Byl významným představitelem akméismu v ruské literatuře.

Zebe. A jaro bez hrůzy
Petropol halí v zelenavé peří,
však vlny Něvy jsou jak medúzy,
s pocitem hnusu si je měřím.
Po březích jedné ze severských řek
ženou se auta, roje světlušek,
z ocele brouci letí tam zkřehlí,
třpytí se hvězd zlaté jehly.
Však žádné hvězdy zářící
mořských vln smaragd nezničí.

Na tichých předměstích je sních
už domovníky seškrábaný,
když s vousatými venkovany
jdu jako jeden z pocestných.

Jen pár žen v šátcích, samý spěch,
psi štěkají za každou branou
a růže samovarů planou
po hospodách i po domech.

Ó nebe, nebe, uvidím tě v snách!
Nevěřím, že jsi navždy osleplé
a že den shořel jako bílý arch:
jen trocha kouře, trocha popele!

Nespím. Noc z Homéra. A vzdutých plachet les.
Seznam všech korábů jsem přečetl zpoloviny:
ten dlouhý ptačí vlak, vlak s jeřábími klíny,
jenž k nebi Hellady se kdysi dávno vznes.

Jako tah jeřábů, z kraje a do kraje —
A králům na hlavách se božská pěna pění —
Kam že to plujete? Být Trója bez Heleny,
čím by vás vábila, mužové z Acháje?

Homér i mořská pláň — jen láskou ožívali.
Komu mám naslouchat? Neslyšet Homéra.
Zní černé moře dál, hučící nádhera
vln, které s rachotem se k mému lůžku valí.

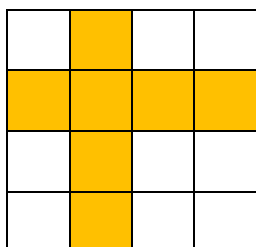
(Poezie přelomu století. Praha, Mladá fronta 1984, s. 265-266)

130 let od narození

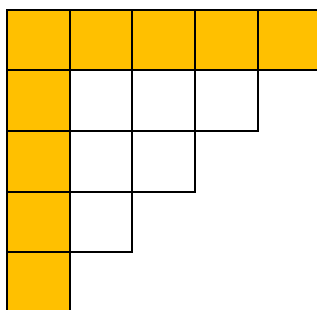
15. května 1891 se v Kyjevě narodil ruský prozaik a dramatik **Michail Bulgakov** († 1940). Jeho román *Mistr a Markétka* je považován za jeden z nejlepších románů celé ruské literatury 20. století.

V tajenkách zjistíte názvy dalších autorových próz.

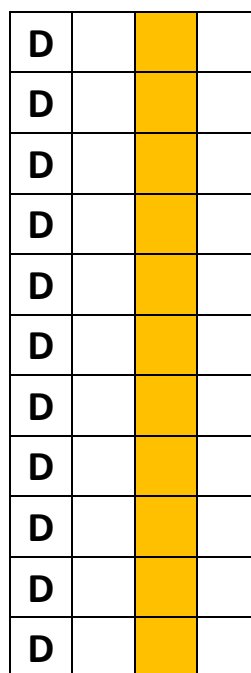

shromáždění, soubor
první část názvu knihy
domácky Oldřich
úder

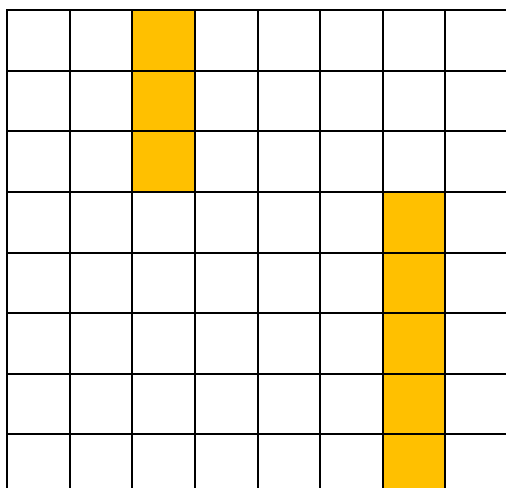
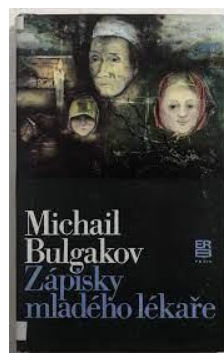
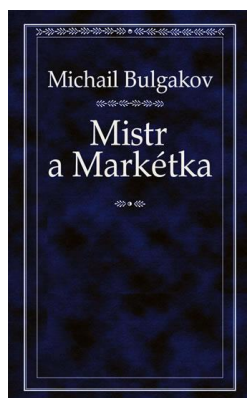
(výrazy se doplňují vodorovně i svisle)

druhá část názvu knihy
výzva
výsledek rezavění
zkratka decilitru
spojka

módní návrhář
hodně
vát
umělecký směr
jméno Zátopkové
pařát
zázraky
tento den
moravská řeka
decilitr
sportovní triko

část knihy
místo Husova upálení
čtvrť z Foglarových knih
zdlouhavost, vleklost
špičková americká univerzita
střelba, rachot
bourání
restaurace, krčma

130 let od narození

8. července 1891 se v Dobříně narodil český básník a kritik **Josef Hora** († 1945), představitel české poezie první poloviny 20. století.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje text básně, a je tedy jejím názvem?

- A) Električka
- B) Aeroplán
- C) Železný oř
- D) Parní stroj

Zjistěte, kdo je Faethon, a rozhodněte, který obraz zachycuje jeho příběh:

Kterou z následujících možností nejspíše vyjadřuje text básně?

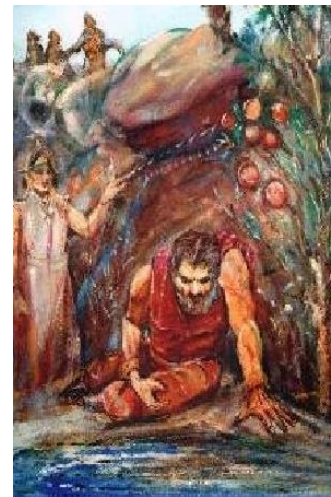
- A) obdiv k technickým vymoženostem doby
- B) strach z neznámého vesmírného prostoru
- C) bezmoc z nepoznaných hranic lidského poznání
- D) naděje na bezstarostný život díky rozvoji techniky

Líně, jako housenka se plíží vlak.
Vysoko nad ním aeroplán,
dvojice křídel, vůle poslušných,
dvacátého století pták
nebem pluje.

Ó Faethone! Vzhůru ke hvězdám
slunci blíží, absolutně blíží,
zanechav tíhu pod sebou, sám a sám,
s lehkostí ducha si zahrává
v rukou vítězných, stoupáš.

Na koně sedal jsi když v divý trysk.
Vichřice nesla plachty tvé k Amerikám.
Ventil parního stroje si před tebou výsk,
zaječela siréna automobilu –
a všechno to necháváš za sebou.

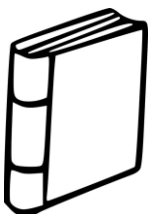
Dálky! Mnohosti tvarů! Napětí!
Blesku, vržený z mozku k tmám!
budu mít kdy zpěv ti zapěti,
stroji, výboji, osude,
k slunci blíží, k smrti blíží?
(*Pracující den*)

Josef Hora napsal také básnickou sbírku, jejíž název je zároveň názvem státu. Která vlajka vystihuje název sbírky?

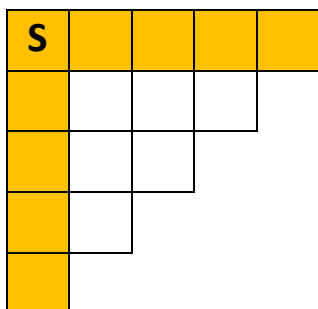
(zdroj obrázků: <https://slidetodoc.com/antick-mty-star-eck-bje-a-povsti-mgr/>)

130 let od narození

26. prosince 1891 se v New Yorku narodil americký spisovatel **Henry Miller** († 1980), jehož díla dlouho nesměla v USA vycházet. Výrazně ovlivnil hnutí hippies i tvorbu beat generation.

Henry Miller je autorem trilogie Růžové ukřižování. V tajenkách zjistíte názvy jednotlivých částí trilogie.

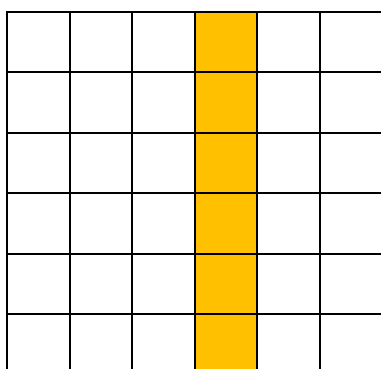
1. část trilogie

jméno spisovatele Vachka

římská čtrnáctka

zkratka Ústí nad Labem

chemická značka síry

nevzdělanec

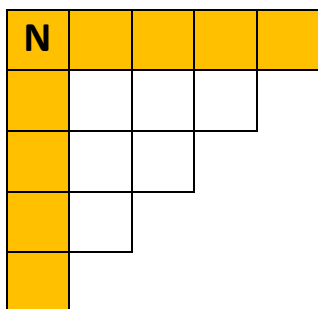
kostra

zpráva, telegram

odchod Británie z Evropské unie

sovětský raketomet za 2. sv. války

belgická metropole

3. část trilogie

skandinávské mužské jméno

římská dvanáctka

Univerzita Karlova

automobilová poznávací značka Švédska

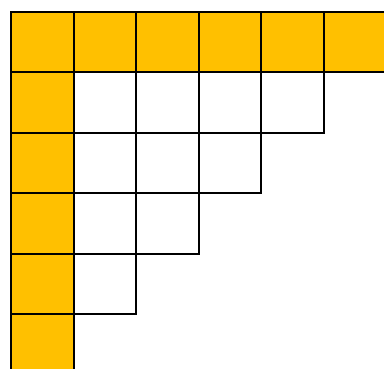
Téhož roku se narodili také Jan Mukařovský, Jiří Mařánek, ruský spisovatel Ilja Erenburg, švýcarský prozaik John Knittel, německý spisovatel Johannes Robert Becher nebo nositelé Nobelovy ceny za literaturu Pär Lagerkvist (Švédsko, 1951) a Nelly Sachsová (Německo, 1966).

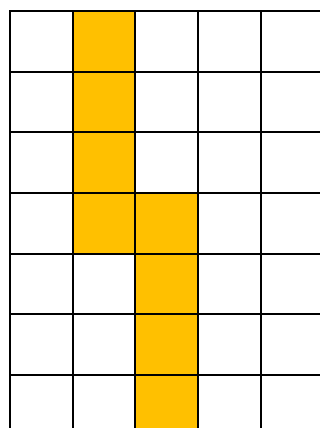
120 let od narození

7. ledna 1901 se v Malé Skále na Jablonecku narodila česká spisovatelka **Jarmila Glazarová** († 1977).

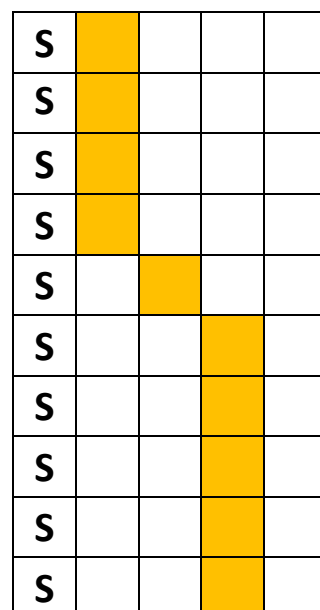
V tajenkách najdete názvy próz Jarmily Glazarové.

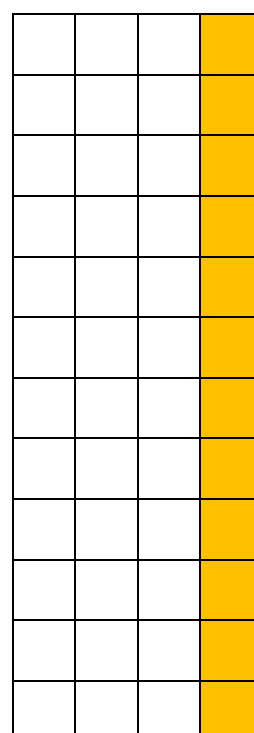
tajenka
divadelní hra
kaz
jméno Destinové
značka sodíku
značka tuny

Škvoreckého román
autor Malého Bobeše
výuka
měsíc v roce
nádhra
autor sbírky Měsíce
jihočeská krajina

dřevěné stavby
dravý pták
americká šelma
evropský hlodavec
dravá sladkovodní ryba
sedláková žena
stavební materiál
skalní hrad u České Lípy
úsilí
koncentrát k výrobě nápojů

tenký kovový plát
velká antilopa
středověká stavba
čerstvá, nedávná
velký polní pták
druh koření
vysoký kopec
pozitivum
euroasijské pohoří
podkrušnohorská řeka
plátěné přístřeší
pocit chladu

Téhož roku se narodili také Edvard Valenta, Jan Alda, Václav Řezáč, Géza Včelička, slovenští autoři Peter Jilemnický a Ľudo Ondrejov, francouzský spisovatel Jean Prévost, italský básník a kritik Salvatore Quasimodo nebo rakouský dramatik Ödön von Horváth.

120 let od narození

23. září 1901 se na dnes pražském Žižkově narodil spisovatel **Jaroslav Seifert** († 1986), jediný český nositel Nobelovy ceny za literaturu (1984).

... Vyposlechli jsme tu dosti obžalob a sebeobžalob. Nu dobrá, věrme jejich upřímnosti. Škoda jen, že nebyly vysloveny přece jen o něco dříve, aby byly blíže momentu, kdy byl nejvyšší čas. Aby se tak naplnila i pokračovala ušlechtilá tradice české literatury a ovšem literatury vůbec, že byli to básníci, kteří znajíce pravdu vyslovili ji dříve než politikové, počítající patrně spíše s realitou. Neboť pravda, jak říká Šalda, je skutečností zítřka. Je krásné, jestliže básníci postrkávají politiky, ale troufám si říci, že je méně krásné, je-li tomu naopak. A dnes ptám se vás, kde jsme byli my všichni, když po roce 1948 zasedal nad českou literaturou člověk, který neuměl česky a který rozhodoval o osudu českých spisovatelů a českých knih?

Kde jsme byli, když tento muž rozeslal po tiskárnách zástup dvacetiletých dívek a mládenců, kteří s vervou svého mládí poručili rozmetat sazby českých knih. A byla mezi těmito knihami i díla klasiků, která dnes vydáváme znova. Byl mezi nimi i Jan Ámos Komenský.

Kde jsme byli, když nejeden knihovník z opatrnosti, ze zbabělosti, ze zloby a z nemístného nadšení vlastní rukou ničil naše knihovny a s gründerským nadšením počal budovati knihovny nové, a to sice z knih, které vyšly až po únoru roku 1948.

To vše je pryč. To je zažehnáno, a nebyl bych objektivní, kdybych nepřiznal, že mnohé chyby byly napraveny. Nikoliv všechny.

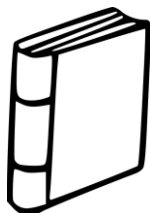
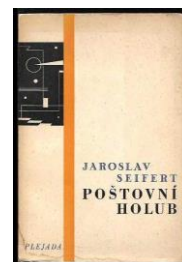
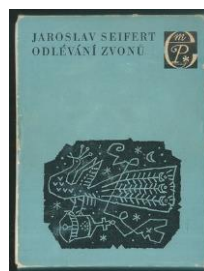
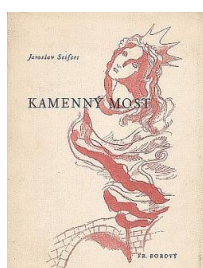
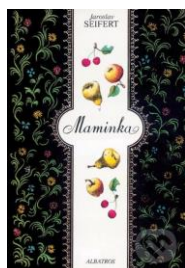
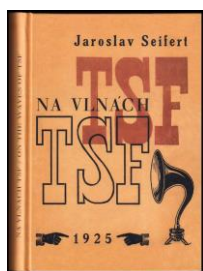
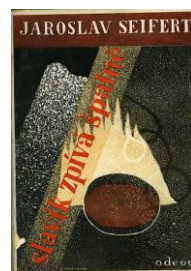
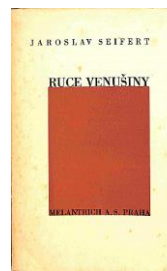
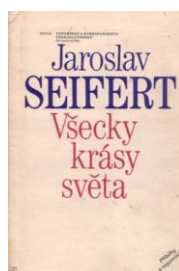
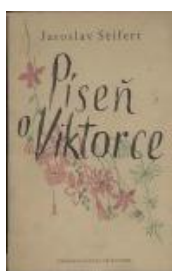
Mohl bych jmenovat více jmen. Omezím se na jména tři. Na jména tří mrtvých.

A ptám se vás: Kdo zapaluje onu kouřovou clonu, která ve vši tichosti téměř úplně zastírá jméno a dílo jednoho z největších našich básníků moderních Vladislava Vančury?

A ptám se vás se vším důrazem: Byl Vančura český básník, nebo nebyl? A to dokonce z největších? ...

část projevu Jaroslava Seiferta na sjezdu spisovatelů v roce 1956; celý text dostupný zde:

<http://www.ucl.cas.cz/edicee/data/antologie/zdejin/2/seifert.pdf>

120 let od narození

3. října 1901 se v Brně narodil český básník **František Halas** († 1949).

Která z následujících básnických figur se uplatňuje v textu nejvýrazněji?

- A) zdánlivě protismyslné tvrzení, které odporuje vžitým představám
- B) oslovení věcí, osob, smyšlených postav nebo abstraktních pojmů
- C) znázornění obecné pravdy nebo mravní zásady rozvinutým obrazem nebo příběhem
- D) označení osoby obecným pojmenováním nebo užití vlastního jména v obecném významu

Paní
pařízkem přikrčeným mateřština byla
až do hvězd jste ji křídly svými vyhodila

Paní
v nadhlavníku mluvy rodné kralující
Jitřenko vykasana nad vlastí ještě spící

Paní
na nahotu řeči davší zprůsvitnění
oškubaným slovům vzpurné perutnění

Paní
chlebem plátnem voníte nám celá
pohádkám jste ústa otevřela

Paní
přes ramínka zkazek lněnou řízu dění
udivený příměr sloves uzardění

Paní
Stolítko naše Bůh Vám zlíbal víčka
za den orlí v kterém pro +++++

Paní
koupila jste věnec mučenky mu dala
jak byla zem naše zakřiknutá malá

Paní
nejchudších slov střelku stočila jste směrem
cesty nejspásnější hrdě se jí berem

Které z následujících slov je v textu
básnickým neologismem?

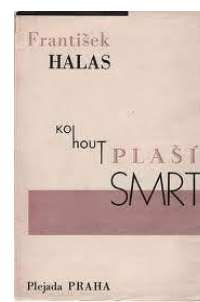
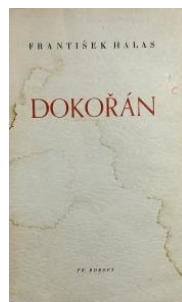
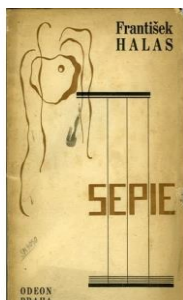
- A) střelku
- B) pařízkem
- C) mučenky
- D) perutnění

Ve kterém z následujících dvojverší se
nevyskytuje motiv spisovatelství?

- A) chlebem plátnem voníte nám celá pohádkám
jste ústa otevřela
- B) nejchudších slov střelku stočila jste směrem
cesty nejspásnější hrdě se jí berem
- C) pařízkem přikrčeným mateřština byla
až do hvězd jste ji křídly svými vyhodila
- D) koupila jste věnec mučenky mu dala
jak byla zem naše zakřiknutá malá

Na vynechané místo v básni
(+++++) patří příjmení českého
spisovatele. Uveďte v příslušném
tvaru příjmení tohoto spisovatele:

Ze kterého díla Františka Halase byl text převzat?

(Brož, F. – Brožová, P.: Český jazyk a literatura. Sbírka testových úloh
k maturitní zkoušce. Třebíč, Akcent 2012, s. 50-51, upraveno a dopracováno)

110 let od narození

30. června 1911 se v tehdy Rusku patřící litevské vesnici Šeteniai narodil polský básník a esejista **Czesław Miłosz** († 2004), nositel Nobelovy ceny za literaturu v roce 1980.

Jedním z autorových děl, které vyšly také v češtině, je esejistická kniha *Rodná ...* Po doplnění všech polských spisovatelů najdete v označených políčkách dokončení názvu knihy.

ARCT, BIAŁOŁECKA, BIAŁOSZEWSKI, BRANDYS, BRATNY, BREZA, ĆWIEK, DĄBROWSKA, EDIGEY, FREDRO, GAWALEWICZ, GOMBROWICZ, KRASICKI, KRASZEWSKI, KRES, KUCZOK, KUREK, MASŁOWSKA, MICKIEWICZ, ORKAN, PRUS, PRZYBYSZEWSKI, RYMKIEWICZ, RYDEL, STAFF, STASIUK, TULLI, VOGLER, WYBICKI, WITKIEWICZ, ZAGAJEWSKI, ZARUSKI

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

110 let od narození

19. září 1911 se ve vesničce St. Columb Minor blízko Newquay v Cornwallu narodil anglický spisovatel **William Golding** († 1993), nositel Nobelovy ceny za literaturu v roce 1983.

„Bodnul jsem ho,“ řekl Ralph uraženě. „Bodnul jsem ho oštěpem a zranil jsem ho.“

Snažil se zase upoutat pozornost na sebe. „Běžel po pěšině a já hodil - asi takhle Robert na něho zavrčel. Ralph přijal tuto výzvu ke hře a všichni se dali do smíchu. Za chvíli už kdekdo do Roberta šťouchal a ten předstíral, že divoce útočí.

Jack vykřikl:

„Udělejte kruh!“

Kruh se zavíral a otáčel. Robert kvičel nejdřív předstíranou hrůzou, ale pak už skutečnou bolestí.

„Au! Nechte si to! Vždyť to bolí!“

Jak se mezi nimi motal, dopadla mu na záda rukojeť oštěpu.

„Držte ho!“

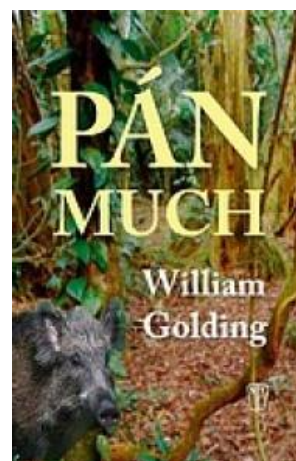
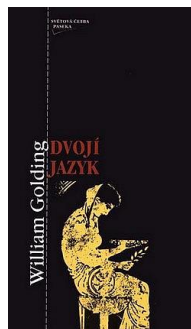
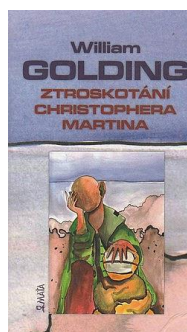
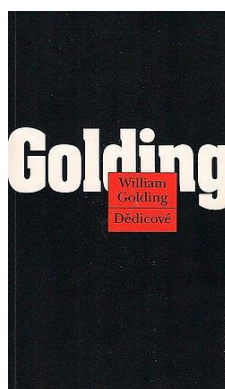
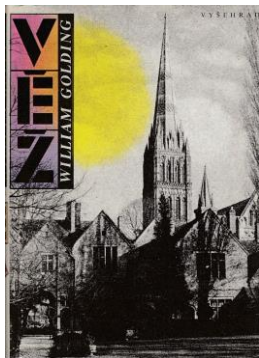
Chytli ho za ruce a za nohy. Ralph, stržen náhlým divokým vzrušením, popadl Ericův oštěp a bodal jím Roberta. „Zabte ho! Zabte ho!“

A pojednou začal Robert vřeštět a rvát se vší silou jako zběsilý. Jack ho držel za vlasy a mával nožem. Za ním stál Roger a dral se kupředu. Zpěv se rituálně stupňoval jako v posledních okamžicích tance nebo lovu.

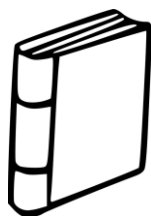
Zabijem prase! Podřežem! Zabijem prase! Probodnem!

I Ralph se dral kupředu, aby mohl zabořit ruce do toho snědého, zranitelného masa. Touha drásat a působit bolest ho přemohla.

Jack mávl rukou dolů a rozkomíhaný kruh zajásal a napodobil kvičení umírajícího prasete. Pak sebou hodili na zem a zůstali nehybně ležet, lapali po dechu a poslouchali Robertovo poděšené fňukání. Utřel si obličej špinavou rukou a pokusil se znovu získat místo mezi lidmi.

Téhož roku se narodili také Václav Renč, Zdeněk Jirotka, Václav Čtvrtek, ruští spisovatelé Viktor Někrasov a Anatolij Rybakov, švýcarský prozaik a dramatik Max Frisch, argentinský prozaik Ernesto Sábato nebo řecký nositel Nobelovy ceny za literaturu Odysseas Elytis (1979).

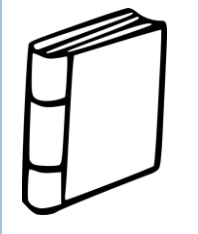
100 let od narození

5. ledna 1921 se Konolfingenu narodil švýcarský dramatik, prozaik a výtvarník **Friedrich Dürrenmatt** († 1990).

V tajence najdete název dvou známých autorových her.

					autorka románu Za trest a za odměnu
					autor Pamětí kata Mydláře
					autor sbírek Panychida a Siréna
					spisovatel a historik z Čechorodu
					německý reformační teolog a spisovatel
					autorka Kříže u potoka
					prozaický útvar středního rozsahu
					autor Klubů poezie
					autor Dity Saxové
					schéma rytmičkého uspořádání verše
					autor Blouznivců našich hor
					autor Zpěvů pátečních
					literární předloha filmu
					nositel Nobelovy ceny za literaturu 1961
					autor Selských písní
					nejvýznamnější portugalský básník
					autor Doznání Nata Turnera

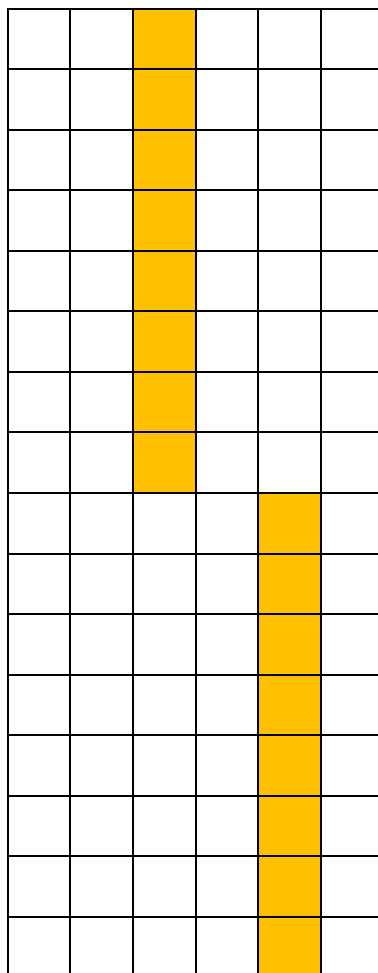
				autor Moll Flandersové
				májovský autor balady V poledne
				americký autor románu Tichá dohoda
				teoretik české meziválečné avantgardy
				běloruský autor románu Lom
				americký tvůrce životopisných románů
				autor Syna celerového krále
				majitel a spoluzakladatel Národních listů

100 let od narození

24. února 1921 se v Českém Těšíně narodil český spisovatel **Ludvík Aškenazy** († 1986). Polovinu života prožil v emigraci, jeho tchánem byl Heinrich Mann.

Tajenka ukrývá hlavní postavu autorova díla pro děti Putování za švestkovou vůní. Byl to ??? (1. tajenka) a jmenoval se ??? (2. tajenka).

táborský hrad

havíř

město pod Tatrami

trapná situace

církevní stavba

zemědělec

hrad na soutoku Vltavy a Otavy

sto arů

biblická pohroma

vodní krysa

nářadí s dlouhou násadou

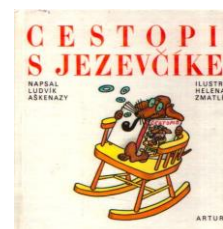
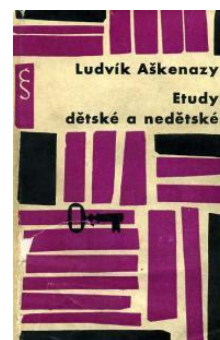
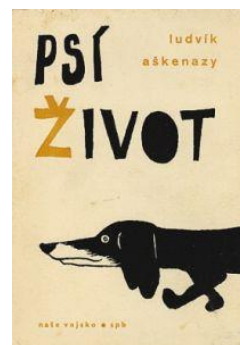
nářadí dřevorubce nebo tesaře

anglická metropole

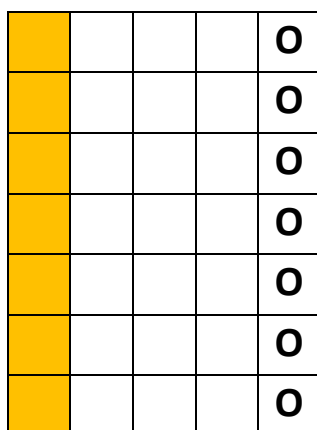
potěšení, uspokojení

sídlo několika evropských institucí

mýtina

V tajence zjistíte italské město, ve kterém Ludvík Aškenazy roku 1986 zemřel.

☐ dlouhá tyč

☐ těžký kov

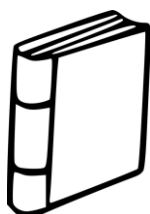
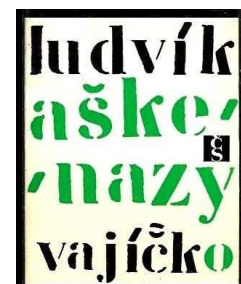
☐ jihočeská přehradní nádrž

☐ malé zrno

☐ či, nebo

☐ dole, vespod

☐ obilí určené k setí

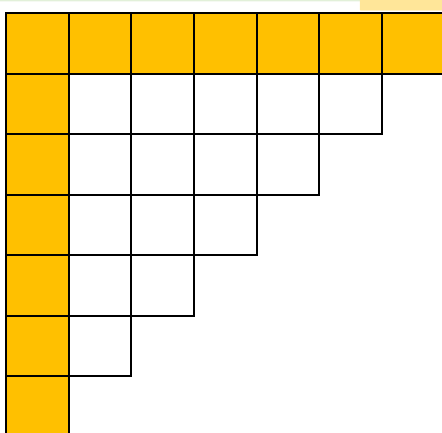
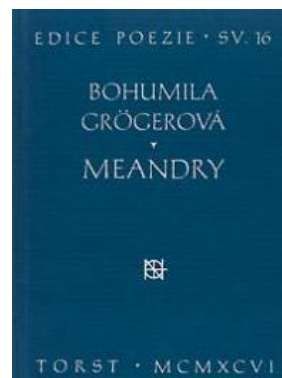

100 let od narození

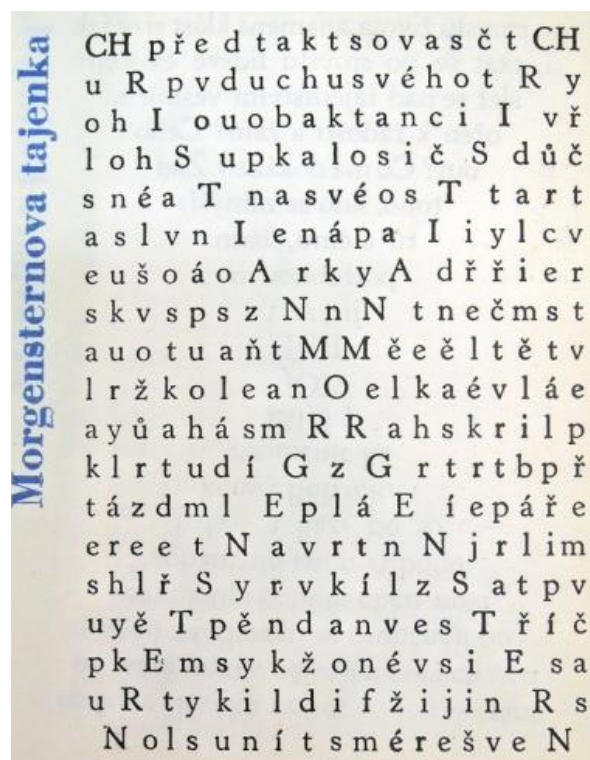
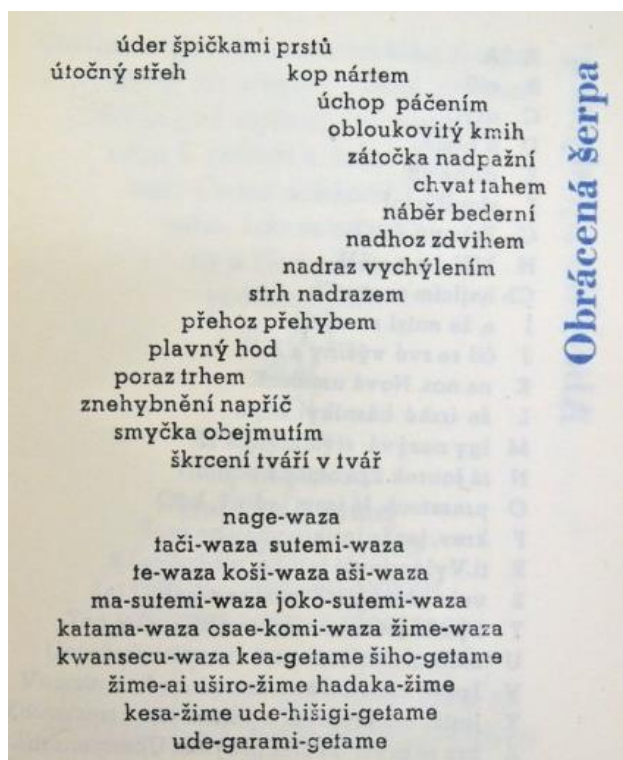
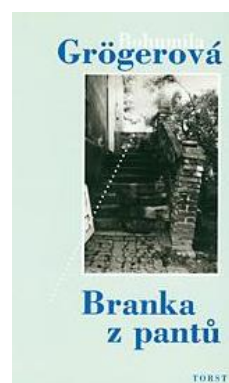
7. srpna 1921 se v Praze narodila česká básnířka a prozaička **Bohumila Grögerová** († 2014), partnerka Josefa Hiršala.

získala jsem darem den života navíc
ohromující ochromující pocit
ten den jsem v kalendáři nenašla
co si s ním počít?
věřila jsem že spím
můj gauč byl však ustlaný
čas stál
čekal čím ho naplním
byl to danajský dar

Ukázka autorčiny tvorby
pochází z knihy, jejíž název
zjistíte v tajence.

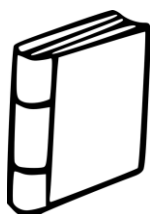

tajenka
unavit, uondat
sladkovodní ryba
lovecký pes
cestovní doklad
kód pro Itálii
značka síry

z knihy Čtyři básně

(<https://graphicarts.princeton.edu/2015/08/23/ctyri-basne/>)

100 let od narození

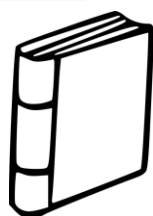
31. srpna 1921 se ve Stowe v Pennsylvánii narodil americký spisovatel **Warren Miller** († 1966).

V tajence najdete poněkud neobvyklý název nejznámější Millerovy prózy.

							cyklus Demlových próz
							autor Sofiina světa a Tajemství karet
							román Roberta Merleho
							sága R. Gordona a B. Williamse
							historický román Margity Figuli
							Voltaireova próza
							současný ruský prozaik Viktor
							hra Václava Havla
							Dumasův mušketýr
							Sofoklovo a Euripidovo drama
							Goldoniho událost na laguně
							Harpagon
							hrabě Brama Stokera
							Bukowského alter ego
							autor Pána much
							román Aleny Mornštajnové
							Vaculíkova samizdatová edice
							Škvoreckého poručík

Kuci dou do Kraťasovýho pokoje vykliděj almaru a šuplata a udělej z jeho šatů malý hromádky na posteli. Já seberu všechny komix kerý se tam povalujou a vodnesu je do kuchyně. Chlapi přinesli židle kerý lidi vyházeli na ulici a naše klubovna začíná málem vypadat k světu.

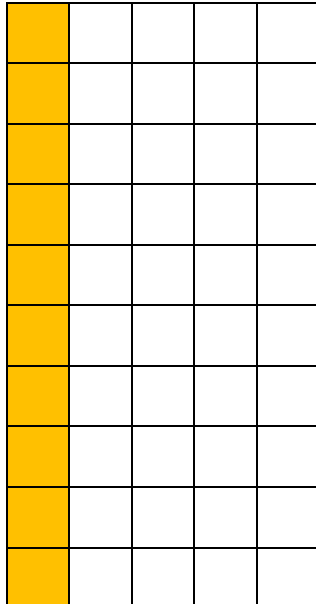
Lu Ann popadne 2 košile kerý vypadaj zachovale a veme je do přední místnosti. Misionář a vostatní chlapi zabalej to co si rozdělili do novin a berou to domu. Povidám jim. „Dneska večír ať ste tady. Máme fůru práce. Musíme dát do pořádku arzenál.“

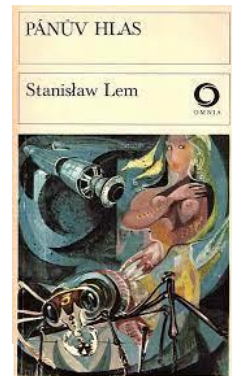
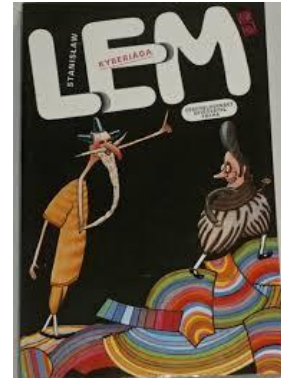
100 let od narození

12. září 1921 se ve Lvově narodil polský spisovatel **Stanisław Lem** († 2006), světoznámý představitel vědecko-fantastické literatury.

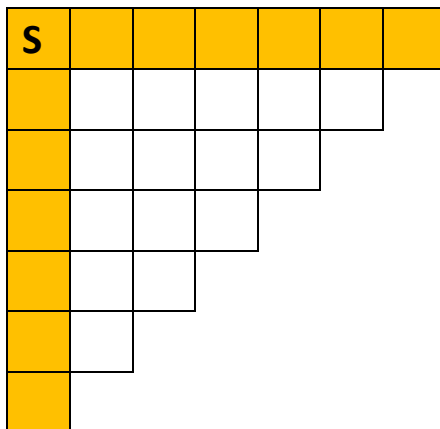
V tajence najdete název autorova prvního sci-fi románu z roku 1951.

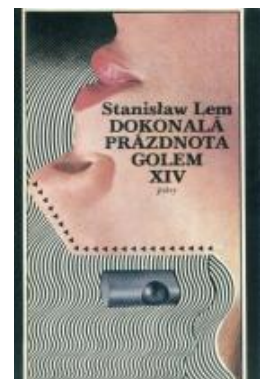
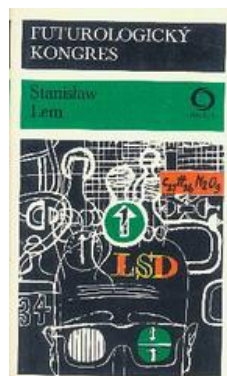
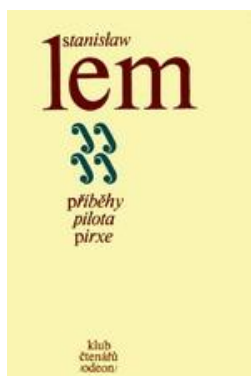
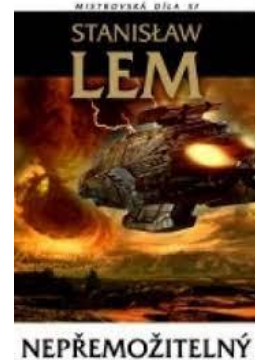
- autor Svatého Xaveria
- autor Gulliverových cest
- autor Pohádek krve
- autor Elegie z Duina
- autor Cesty k mrazu
- autor Sněhuláka
- autor Návratu starého varana
- autor Santiniho jazyka
- autor Osvobozeného Jeruzaléma
- autor Hedy Gablerové

V tajence najdete název autorova několikrát zfilmovaného románu.

- tajenka
- škodlivý motýlek
- chytat
- mužské jméno
- část obličeje
- identifikační číslo
- značka síry

100 let od narození

6. listopadu 1921 se v Robinsonu v Illinois narodil americký prozaik **James Jones** († 1977), který ve svých dílech reflektoval zážitky z druhé světové války.

Po vyškrtání všech výrazů zbude v osmisměrce 11 písmen, která čtena po řádcích tvoří tajenku – název ostrova, o který v roce 1942 bojovali Američané s Japonci. Této bojové operace byl Jones přímým účastníkem. Vlastních zkušeností pak využil při psaní románu *Tenká červená linie*.

G	R	A	M	O	F	O	N	E	T	I	K	A	K	K	S	E	L	B	Č
L	R	G	D	T	N	G	C	E	N	I	S	O	R	P	I	E	R	E	Á
A	U	A	E	É	P	I	E	D	E	S	T	A	L	L	O	A	D	A	S
S	A	L	M	O	N	E	L	A	D	O	U	S	Í	E	D	I	Z	M	L
G	D	R	O	A	G	R	A	T	U	L	A	C	E	K	Č	Ě	N	R	A
O	A	A	K	A	T	R	P	L	O	T	I	T	A	T	T	K	O	T	V
W	A	R	R	R	M	I	A	U	O	S	O	T	N	Í	O	V	O	K	A
E	T	A	A	E	K	E	K	F	B	T	P	M	V	A	N	R	L	R	R
S	N	T	C	N	B	A	R	A	I	A	I	T	O	Í	B	C	P	A	B
T	S	D	I	Ž	C	Á	A	I	L	E	S	P	K	B	N	A	N	K	O
E	Á	K	E	R	Z	E	K	E	K	M	T	T	A	Y	I	O	R	A	K
R	T	B	O	R	A	L	I	C	E	A	O	A	A	K	T	L	V	T	Á
N	R	N	O	V	O	N	A	J	A	B	L	K	O	R	D	I	L	O	B
O	E	K	A	R	A	V	A	N	A	D	E	K	Í	N	D	E	C	A	O
T	L	R	O	D	A	T	A	M	E	Z	O	P	O	T	Á	M	I	E	Z

ALICE, AMERIKA, ARMÉN, AUTOMOBIL, BASTARD, BLESK, BOLID, BRADKA, CEDNÍK, ČÁSLAV, ČEDIČ, DANIEL, DANTE, DAREBÁK, DEMOKRACIE, FONETIKA, GARANCE, GARANT, GEOGRAFIE, GLASGOW, GRAMATIKA, GRAMOFON, GRATULACE, JABLKO, JANOV, KAPITOLA, KARAVANA, KOBRA, KOLEČKO, KORZÁR, KOTOUL, KRAKATOA, KRAUL, KYTICE, LITVÍNOV, LOUKA, MATADOR, MEZOPOTÁMIE, ODLET, PIEDESTAL, PIKNIK, PISTOLE, POINTA, PROSINEC, PROTEST, RÁDCE, ROVNÍK, SALMONELA, SEDMA, SICÍLIE, START, STRKANICE, TAJEMSTVÍ, TENOR, TRABANT, VANAD, VÍTEŽ, WESTERN, ZOBÁK, ŽEBRO

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Téhož roku se narodili také Jiří Svetozár Kupka, Karel Ptáčník, Arno Kraus, Vladimír Forst, Ivo Fleischmann, František Listopad, Jaromír Hořec, Ladislav Grosman, Josef Jelen, Vladimír Thiele či kanadský spisovatel Farley Mowat.

řešení

- str. 7: Quentin Durward, Kenilworth, Ivanhoe
str. 8: Mluvnice polského jazyka
str. 9: Poklad, Vrba, Věštkyň, Vodník, Dceřina kletba, Lilie, Polednice, Štědrý den, Kytice, Záhořovo lože, Holoubek, Svatební košile, Zlatý kolovrat
str. 10: Jarmark marnosti
str. 13: Bílé noci, Běsi, Hráč, Výrostek
str. 14: Bouvard a Pécuchet, Salambo
str. 15: Gompači a Komurasaki
str. 16: Samota
str. 17: Francek, Lízalka, Horačka
str. 18: Realita hyne
str. 19: Mládí krále Jindřicha IV., Zraní krále Jindřicha IV.
str. 21: France
str. 22: Americká tragédie, Sestřička Carrie
str. 25: Marie Stuartovna, Marie Antoinetta, Balzac, Romain Rolland
str. 27: Bílá garda, Osudná vejce, Psí srdce
str. 28: B), A)
str. 29: Sexus, Plexus, Nexus
str. 30: Advent, Vlčí jáma, Chudá přadlena, Roky v kruhu
str. 32: B), D), D), Havlíčka
str. 33: Evropa
str. 35: Návštěva staré dámy, Fyzikové
str. 36: Trpaslík, Pitřýsek, Bolzano
str. 37: Rukopis
str. 38: Prezydent krokadýlů
str. 39: Astronauti, Solaris
str. 40: Guadalcanal

